

ProAgria

Keski-Pohjanmaa

Jäsen- ja asiakaslehti 1/2025
www.proagria.fi/kp

Järvenojat
investoivat
eläinten
hyvinvointiin

18

DON-
homeet
viljoissa

8

Verotilin-
päätös
2024

22

Maatila
yhtiöksi

26

Tiedotuslehti 40 vuotta – kiitos lukijat ja tekijät

ProAgria Keski-Pohjanmaa on julkaissut omaa tiedotuslehteä vuodesta 1985. Mallia otettiin muilta maatalouskeskuksilta, joilla kaikilla oli tuolloin oma tiedotuslehrensä. Keski-Pohjanmaalla päädyttiin neljään kertaa vuodessa ilmestyvään sanomalehtityypiseen järjestö- ja asiakaslehteen.

Lehden nimestä järjestettiin pariin nimikilpailua. Vaikka ehdotuksia tuli paljon, silloinen lehden päätoimittaja Tapio Kurki piti kiinni Tiedotuslehti-nimestä. Perustelut olivat päteviä: maataloille tuli tuolloin iso joukko erinimisiä ammattilehtiä eikä kannattanut sekoittaa niiden joukkoon. Vuosien varrella yksi jos toinenkin on vetävämpää nimeä esittänyt, mutta lehti on Tiedotuslehtenä pysynyt. Nimihän kertoo sen, mistä on kysymys.

Lehteä tehdään lukijoille

Tiedotuslehti levittää ajankohtaista tietoa tiedon tarvitsijoille ja tekee ProAgrian toimintaa, palveluja ja henkilöstöä tutuksi. Alusta asti kirjoittajat ovat esiintyneet jutuissa nimellään ja kuvallaan. Lehtijuttujen jälkeen palveluja kysytään enemmän ja juttujen kirjoittajat ovat maakunnassa tuttuja. Lukijakyselyitäkin on vuosien varrella tehty. Lukijat ovat toivoneet tilaesittelyjä ja erilaisia ratkaisuja tavallisille tiloille. Myös tulevaisuussuuntatuneita juttuja halutaan lukea. Erityisesti toivotaan tilahaastatteluja ja hyvien käytäntöjen esittelyjä. Lukijat säilyttävät

lehteä lukemisen jälkeenkin, joten Tiedotuslehdessä on julkaistu paljon sellaisia sisältöä, joihin on tarve palata myöhemminkin. Maatalousaiheiset ilmoitukset sopivat lehden linjaan ja niiden tarkoitus ymmärretään. Tiedotuslehti on saanut kehuja myös ulkoasustaan.

Yhteistyössä lehtikin tehdään

Toimituksessa lukijatoiveisiin vastataan ja lehden sisältöä rakennetaan niin, että se huomioi sekä maatalouden ammattiasiat että maatalousnaisten ja kalatalouskeskuksen viestinnälliset tarpeet. Keski-Pohjanmaalla omaan lehteen on aina satsattu, vaikka se vaatii aikaa ja paneutumista. Lehdellä, kuten koko järjestölläkin, on aina ollut hyviä yhteistyökumppaneita. Vaki-ilmoittajamme ovat olleet vaki-ilmoitusmyyjämme **Seppo Laitilan** ohella lehtemme kantavia voimia. Myös taitavat taittajat **Sari Korrista Elina Korpiahoon** ja **Tiina Forsiin** ovat taanneet, että lehti on ollut myös ulkonäöllisesti edustava. Tiedotuslehti on aina painettu oman maakunnan painotalossa.

Vain muutamia mainitakseni

Keskeisimmän vastuun lehdestä ovat kantaneet toimitussihteerit ja päätoimittajat, joihin pisimpään ovat toimineet alkuaikojen **Erkki Riihimäki** ja **Tapio Kurki**. Pitkäaikaisia avustajia olivat Valion AIV-konsulentti **Toivo Tikkanen** ja Kemiran konsulentti **Mauri Takalo-Kippola**. Oman panoksensa lehdelle antoi alkuaikoina karjatalouskonsulentti **Martta Meriläinen** mainioilla pakinoillaan. Yhtä hermyä pakinatyyliä edusti **Eero Hakala** kalataloudellisten asioiden viestijänä. Talousjohtamisen erityisasiantuntija **Heikki Ojala** tunnetaan lehtijuttujensakin pohjalta maatalousverotuksen huippuosaajana. Suuren työn lehden hyväksi ovat tehneet ProAgrian asiantuntijat niin talous-, kotieläin-, kasvinviljely-, luomu-, kalatalous-, kotitalous- kuin järjestöpuoleltakin. Ilman heidän panostaan lehti ei olisi nimensä mukainen.

Lämmin kiitos Tiedotuslehden lukijat ja tekijät. Ilman toista ei ole toistakaan.

ANNIKA NISULA

Ritva-Liisa Nisula, johtaja ProAgria Keski-Pohjanmaa

Tapahtumakalenteri

Tietovirta-hanke järjestää:

MAATILAN VEROKOULUTUS -webinaari

ti 11.2. klo 10–14. Ajankohtaista maatalousverotuksesta., verojohtaja Timo Sipilä, MTK. Verotuksen laadinnan käytännön vinkkejä ja ohjeita, tilitoimistoyrittäjä Jukka Niittyöja, Sujutax Oy.

Ilmoittaudu mukaan:

MAATILAN VEROKOULUTUS -webinaari

– täkyt ja tärpit aloittaville viljelijöille

to 13.2. klo 10–14. Hannu Vuoriniemi, Vuoriniemi Consulting Oy.

Ilmoittaudu mukaan:

Webinaari järjestetään yhteistyössä Kannattavuudella jatkuvuutta -hankkeen kanssa.

EUROJA AURINKOPUISTOISTA -webinaari

to 20.2. klo 12–15. Webinaarin aiheina mm. kaa-voitus ja alueiden käytön suunnittelu, aurinkopuistot ja sopimusasiat sekä Case Nivala -aurinkopuistoprosessin eteneminen. Mukana mm.

Tapahtumien yhteydessä on QR-koodi, joista voi puhelimen kameralla skannaamalla siirtyä suoraan aiheeseen liittyville nettisivuille. QR-koodinlukijan voi ladata ilmaiseksi sovelluskaupasta, ellei se ole valmiiksi yhdistetty puhelimen kameraominaisuuksiin.

MTK:n, ProAgrian ja Elyn asiantuntijoita. Lisätietoja Ritva Jaakkola, p. 044 7250 625, ritva.jaakkola@kpedu.fi.

Ilmoittaudu mukaan:

PeltoTekno-hanke järjestää:

TUOREVILJAN KÄSITTELYTEKNOLOGIAT

-koulutus 25.2. klo 10, Nivala, Nihak, Pajatie 5, kokoushuone Pirtti

LUONNONMUK. TUOTANNON PERUS-

KURSSI 5 PV, Toholampi + etä 18.–20.3. ja 26.–27.3. klo 9–15

LUONNONMUK. KOTIELÄINTUOTANNON

PERUSKURSSI 2 PV, Toholampi + etä 30.–31.3. klo 9–15. Kurssipaikka Toholammin kunnantomisto. Kurssi toteutetaan, jos osallistujia on vähint. 6 henkilöä.

Ilmoittautumiset ke 12.3. (perus) ja ke 26.3. (kotieläin) mennessä ja lisätietoja Jari Tikkanen, p. 0400 162 147, jari.tikkanen@proagria.fi, Seija Roimela, p. 040 8479740, seija.roimela@proagria.fi

ProAgrian maksuttomat talouswebinaarit:

SUUNNITTELETKO INVESTOINTIA? -webinaari

14.2. klo 10–11. Ilmoittaudu viimeistään 13.2.

STRATEGIA – YRITYKSEN MENESTYKSEN AVAIN

-webinaari

28.3. klo 10–11. Ilmoittaudu viimeistään 27.3.

PERUSTETAANKO

OSAKEYHTIÖ? -webinaari

11.4. klo 10–11. Ilmoittaudu viimeistään 10.4.

Varjo-hankkeen

tulevat tapahtumat:

Valtakunnallinen 112 päivä 11.2. klo 13–17, Veteli Vetelin Taidekartano, Emäntäkouluntie 20. Mukana paloauto ja lasten Taikamaa-työpaja. Tilaisuudessa MKNn 72 h kotivarainfo.
Älykkäät kylät -tapahtuma 20.2. klo 18–20, Perho. Perhon Seurojentalo, Vanhainkodintie 2. Tilaisuudessa MKNn 72 h kotivarainfo.

Ei ole vuodet veljeksiä

STUDIO JAANA ORJALA

**OTA
YHTEYTTÄ!**

Siinä missä viime talvena kärvisteltiin hirmupakkasissa, on tänä talvena ongelmia aiheutunut liiankin lauhasta säästä. Metsäpohjat eivät kannu hakukoneita ja roudattomuus uhkaa monilla paikoilla etelämpänä jo puun hankintaa. Nurmipellot kärsivät jääpölystä jäätyneen ja sulamisen seurauksena. Myös liukkaus on ollut ennennäkemätöntä.

Jos ne vuodet eivät ole veljeksiä, niin kyllä ihmisten ajatuksetkin heittävät häränpyllyä. Samoilta henkilöille, jotka vastustivat aiemmin ydinvoimaa ympäristön nimissä, ei kelpaa tuulivoimakaan, koska lintuja silpoutuu ja melusaastetta aiheutuu. Voihan nämä pitää paikkaansa, mutta johdonmukaisuutta kaipaisin, kun välillä tuntuu, että mikään ei käy. Ei se sähkökään ihan pelkää pistorasiasta tule.

Huoltovarmuutta on peräänkuulutettu nykyaikana monesti ja korostettu kuinka tärkeää on viljellä ja ylläpitää maaseudun elinkeinoja. Nyt sitten muutenkin tiukkana aikana pienennetään kolmasosalla viljan varmuusvarastoja. Tämä saattaa häiritä muutenkin vaikeita viljamarkkinoita ja aiheuttaa vakavia ongelmia jo ahdingossa oleville tiloille. No, jospa lähestyvät vaalit sotkisivat näitäkin suunnitelmia.

Lopuksi muutama sana neuvotteluista Etelä-Pohjanmaan kanssa. Neuvottelut jatkuvat ja niihin lähemme nyt vuosikokouksen suomalla mandaatilla ja luvalla jatkaa aloitettuja keskusteluja. Kyllä nyt muuttuvan ympäristön ja koko organisaatioon kohdistuvien paineiden edessä luotan vahvasti, että yhdessä meistä tulee paljon vahvempia ja tämä on viime kädessä eduksi jäsenille ja asiakkaille.

Mukavaa ja toivottavasti talvisempaa talvea!

Tapani Orjala, ProAgria Keski-Pohjanmaan hallituksen puheenjohtaja, p. 040 5288 405

Meidät tavoitat

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry

Puhelin 040 5211 735
 etunimi.sukunimi@proagria.fi
 www.proagria.fi/kp
 Toimisto avoinna 9-15
 Valtakunnallinen palvelupuhelin
 avoinna ma-to 9-15 044 4209 000

HALLINTOPALVELUT

Johtaja Ritva-Liisa Nisula 040 5849 550
 Talouspäällikkö Marju Erkkilä 050 3402 633
 Kehityspäällikkö Jouni Ingalsuo 040 5525 781
 Pohjoisen alueen palvelupäällikkö
 Juha Nivala 040 8610 641
 Eteläisen alueen palvelupäällikkö
 Anna-Riitta Leinonen 040 0168 647
 Viestijä Ritva Karri
 (myyntireskontra, viestintä, järjestö) 040 5234 113
 Taloussihteeri Saira Sulonen
 (laskutus, ostorekontra) 040 5443 460

MAASEUTUNEUVONNAN ASIAANTUNTIJAPALVELUT

Tuotosseuranta
 - näytteenotot, koelypsyt, aseman-
 testaukset, robottimaitojen tallen-
 nukset, viivakoodien opastukset
 Armi Hotakainen 040 0644 261
 Charlotta Hästbacka 050 5939 094
 Katja Kellokoski 040 8492 870
 Jonna-Minna Lassila 044 4863 077
 Kirsi Leppikorpi 040 0367 656
 Energianeuvonta Jari Tikkanen 040 0162 147
 EU-tuet Jarmo Karhula 044 5212 210
 Kannattavuuskirjanpito Matias Parpala 043 8254 283
 Kasvinsuojeluruiskujen testaus
 Jouni Huhtala 040 5123 703
 Jarmo Karhula 044 5212 210
 Kasvinviljelyneuvonta
 Sari Harju (nurmet) 040 5234 114
 Jouni Huhtala 040 5123 703

Ville Myllylä 050 5987 228
 Taneli Rahja (kasvinviljelyn talous) 040 6845 111
 Riikka Rinta-aho 040 5234 116
 Jari Tikkanen (luomu ja luomukoulut.) 040 0162 147
 Kasvinsuojelukoulutukset
 Jouni Huhtala 040 5123 703
 Kotieläinneuvonta ja ruokinta
 Anna-Riitta Leinonen 040 0168 647
 Lammas- ja vuohitilojen neuvonta
 Milla Alanco-Ollqvist 040 7060 558
 Sini Sillanpää 043 8250 526
 LEAN ja HR Liisa Koskela 050 5120 615
 Luomukotieläinneuvonta
 Seija Roimela 040 8479 740
 Luonnonmukainen tuotanto,
 EU-tukineuvonta
 Jari Tikkanen 040 0162 147
 Seija Roimela 040 8479 740
 Lypsyrobotinneuvonta
 Katja Kellokoski 040 8492 870
 Maatilojen talousneuvonta,
 budjetointi, omistajanvaihdokset
 Matias Parpala 043 8254 283
 Juha Nivala 040 8610 641
 Heikki Ojala 040 5342 166
 Jouni Huhtala 040 5123 703
 Teemu Kinnunen 050 3100 827
 Neuvo-palvelut Jari Tikkanen 040 0162 147
 Robottilypsyn kehitysohjelma
 Sonja Pyykölä (perhevapaalla) 040 8492 870
 Katja Kellokoski 040 8492 870
 Viljakaupan tarkkailu Jouni Huhtala 040 5123 703
 Viljelijöiden työterveyshuolto
 Liisa Koskela 050 5120 615
 Yritysjohtaminen ja laatuasiat
 Liisa Koskela 050 5120 615
 Ympäristöneuvonta, ympäristötukiasiat
 Jari Tikkanen 040 0162 147

KALATALOUSKESKUS

Toiminnanjohtaja Elina Pusaa 050 3094 861

MAA- JA KOTITALOUSNAISET

Toiminnanjohtaja Kirsi Ylitalo 040 1964 434
 Ruoka- ja hyvinvointiasiantuntija
 Niina Vihelä (toimivapaalla)
 Ruoka- ja ravitsemusasiantuntija
 Miina Aronen 043 8254 281
 Maisema- ja ympäristöasiantuntija
 Milla Siltanen 043 8254 284

STRATEGIASUUNNITTELU

Heikki Ojala 040 5342 166
 Liisa Koskela 050 5120 615

TILITOIMISTOPALVELUT

Maatalous- ja metsätalousasiakkaita
 palvelevat kirjanpito-, kuukausi-ilmoitus-
 ja palkanlaskenta-asioissa:
 Minna Ketola 050 4063 975
 Teemu Kinnunen 050 3100 827
 Saara Mikkola 043 8254 280
 Matias Parpala 043 8254 283
 Seija Roimela 040 8479 740
 Milla Siltanen 043 8254 284
 Yritysasiakkaita palvelevat kirjanpito-,
 kuukausi-ilmoitus- ja palkanlaskenta-asioissa:
 Minna Ketola 050 4063 975
 Milla Siltanen 043 8254 284
 Saara Mikkola 043 8254 280

RUOKINNAN OHJAUSPALVELUT JA TÄSMÄPALVELUT KOTIELÄINTILOILLE

Sari Harju 040 5234 114
 Charlotta Hästbacka 050 5939 094
 Jarmo Karhula 044 5212 210
 Katja Kellokoski 040 8492 870
 Sanna Luostarinen 0400 974 165
 Johanna Malinen 041 7310 913

OP Keski-Pohjanmaa
OP Jokilaaksot
OP Suomenselkä

SuperSukseen omistajanvaihdosverstaas

Helmikuussa 2025 käynnistyvän omistajanvaihdosverstaan tarkoituksena on tarjota sukupolvenvaihdosta suunnitteleville valmennusta ja yhdessä oppimista omistajanvaihdosprosessin eri vaiheista asiantuntijoiden johdolla.

Verstaas sisältää eri toimintatavoilla toteutettavaa koulutusta ja verkostoitumista. Omistajanvaihdosverstaas on avoin kaikille omistajanvaihdosta suunnitteleville, läpikäyville tai kiinnostuneille. Voit poimia verstaasta itsellesi kiinnostavimmat ja hyödyllisimmät koulutukset tai käydä läpi koko verstaan.

Verstaan kehittämistä varten hankkeelle kootaan pilottiryhmä, joka pääsee kehittämään valmennusta ja antamaan siitä palautetta. Pilottiryhmä käy läpi omistajanvaihdosverstaaseen rakennetut koulutukset, kehittää sen sisältöä ja toimintatapoja verstaan toiminta-aikana ja arvioi koulutuksen vaikutusta omaan osaamiseen ja omistajanvaihdosprosessin tuntemukseen. Pilottiryhmään kuuluvat saavat omalle tilalleen muun muassa laskelmien tilakohtaista analysointia talousasiantuntijoiden kanssa.

Tutustu verstaan sisältöön ja pilottiryhmän toimintaan.

Mikäli olet kiinnostunut omistajanvaihdosverstaan pilottiryhmästä tai haluat kuulla lisää verstaasta, ota yhteyttä:

Hanna Mäki-Asiala

hankepääällikkö, SuperSuksee-hanke
puh. 0503269495, hanna.maki-asiala@mtk.fi

Aurinkovoimaloiden vesienhallinta ja luontoteot turvetuotannosta poistuvilla alueilla -opas on ladattavissa Tapion verkkosivuilta

Henkilöstöuutiset

Uusi proagrialainen tässä hei! Olen **RIIKKA RINTA-AHO** Vimpelistä ja olen aloittanut kasvintuotannon asiantuntijana ProAgria Keski-Pohjanmaalla tammikuussa 2025. Opiskelen monimuotokoulutuksena AMK-agrologiksi. Taustaltani löytyy myös maatalousalan perustutkinto ja viimeiset 14 vuotta toimin lähihoitajana hoitoalalla. Kotitilalla Vimpelissä viljelemme tärkeysperunaa.

Vapaa-aikani vietän luonnossa liikkuen, koiraharrastusten parissa sekä syksyisin lintumetsällä.

Maatalous ja elinvoimainen maaseutu ovat erityisen lähelläni sydäntäni ja onkin hienoa päästä tekemään yhdessä töitä suomalaisen maatalouden ja kotimaisen ruoantuotannon sekä maaseudun elinvoimaisuuden eteen!

Minut tavoittaa puhelimitse 040 523 4116 ja sähköpostilla riikka.rinta-aho@proagria.fi. Työpisteeni sijaitsee Vetelin toimistolla.

Anna-Maarit Hollanti ja **Johanna Nyman** ovat siirtyneet toisten työnantajien palvelukseen.

TIETOVIRTA -HANKE TIEDOTTAA

ÄLYKKÄÄLLÄ MUUTOSKYVYKYYDELLÄ TULEVAISUUTEEN

MAATILAN VEROKOULUTUS -webinaari 11.2.2025

Aika: ti 11.2.2025 klo 10–14

- Ajankohtaista maatalousverotuksesta. Verojohtaja Timo Sipilä, MTK
- Verotuksen laadinnan käytännön vinkkejä ja ohjeita. Tilitoimistoyrittäjä Jukka Niittyöja, Sujutax Oy

Ilmoittaudu mukaan >>>>>

Webinaari järjestetään yhteistyössä Kannattavuudella jatkuvuutta -hankkeen kanssa.

MAATILAN VEROKOULUTUS -webinaari 13.2.2025

Aika: to 13.2.2025 klo 10–14

Täkyt ja täpät erityisesti aloittaville viljelijöille. Hannu Vuoriniemi, Vuoriniemi Consulting Oy

Ilmoittaudu mukaan >>>>>

Webinaari järjestetään yhteistyössä Kannattavuudella jatkuvuutta -hankkeen kanssa.

EUROJA AURINKO-PUISTOISTA -webinaari

Aika: to 20.2.2025 klo 12–15

Webinaarin aiheina mm. kaavoitus ja alueiden käytön suunnittelu, aurinkopuistot ja sopimusasiat sekä Case Nivala - aurinkopuistoprosessin eteneminen. Mukana mm. MTK:n, ProAgria ja Elyn asiantuntijoita.

Ilmoittaudu mukaan

Seuraa Tietovirtaa Instassa ja FB:ssä sekä netissä ja ilmoittaudu tilaisuuksiin!

Ensimmäinen Tutkittua tietoa maataloille -uutiskirje on julkaistu! Aiheina tuoreiden maaperätutkimusten tuloksia.

Tutustu uutiskirjeeseen >>

Ohjelmat, ilmoittautumisohjeet

Tilaisuuksien materiaalit

Tietovirta-hanketta toteuttavat yhteistyössä Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä, MTK Keski-Pohjanmaa ry, MTK-Pohjois-Suomi ry ja ProAgria Keski-Pohjanmaa ry. Hanke on Euroopan unionin osarahoittama ja se on saanut EU:n maaseuturahoitusta Pohjois-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Kainuun Ely-keskusten kautta.

Luonnonmukaisen tuotannon peruskurssit 2025

LUONNONMUKAISEN TUOTANNON PERUSKURSSI 5 PV, TOHOLAMPI + ETÄ

18.-20.3. ja 26.-27.3.2025, klo 9–15

Hinta 85 €/pv/tila + alv 25,5 %.

LUONNONMUKAISEN KOTIELÄINTUOTANNON PERUSKURSSI 2 PV, TOHOLAMPI + ETÄ

30.-31.3.2025., klo 9–15

Hinta 85 €/pv/tila + alv 25,5 %. Edellisen viikon kasviperuskurssin käyneille 75 €/pv/tila + alv 25,5 %.

Kurssi täyttää luomusitoumuksen koulutusvaatimuksen. Myös spv-tilanteissa jatkajalla pitää olla vaadittava luomukoulutus.

Kurssimaksuun sisältyvät opetus ja esitysmateriaali. Kurssitodistus toimitetaan kurssimaksun suorittamisen jälkeen.

Kurssipaikka on Toholammin kunnantöimistö. Kurssi toteutetaan, jos osallistujia on vähintään 6 henkilöä.

Ilmoittautumiset ke 12.3.2025 (perus) ja ke 26.3.2025 (kotieläin) mennessä ja lisätietoja

Jari Tikkanen, p. 0400 162 147, jari.tikkanen@proagria.fi

Seija Roimela, p. 040 8479740, seija.roimela@proagria.fi

Järjestäjä ProAgria Keski-Pohjanmaa ry

TUOREVILJAN KÄSITTELYTEKNOLOGIAT

Tule mukaan PeltoTeknoa -hankkeen koulutuspäivään 25.2.2025!

Murskesäilötyn viljan käyttö aperuokintaloilla on yleistynyt karjakokojen kasvaessa. Murskesäilötystä viljassa on havaittu viime aikoina suuria laadun vaihteluja, vaarallisia toksiinipitoisuuksia sekä säilöntätappioita.

Paikka: Nitek Oy, Pajatie 5 (kokoushuone Pirtti)

Aika: 25.2.2025 klo 10.00

Ohjelma:

- 9.30 Kahvit, Atria tarjoaa
- 10.00 Osk Pohjolan Maito, Antti Keskipalosaari puheenvuoro: Alfatoksiinit ja muut säilönnälliset riskit
- 10.15 Koneviesti, Eemeli Linna: Murskesäilöntäkoneet ja teknologia
- 10.45 LUKE, Marketta Rinne: Murskesäilönnän peruserätyköt ja säilöntäaineet (Teams)
- 11.15 Murskesäilöntää käyttävän tilan puheenvuoro: Tommi Flankkila
- 11.35 Murskesäilöntäurakoitsijan puheenvuoro: Koneurakointi Karvola
- 12.00 Ruokailu, Osk Pohjolan Maito tarjoaa
- 13.00 Tilavierailu Timo Liinamaa
- 13.15 ProAgria, Paula Orava: Ruokinnalliset arvot ja säilyvyyteen liittyvät tunnusluvut

Käytännön tutustuminen

Ilmoittautumiset QR-koodilla tai Jari Vierimaa 040 344 7256.

TERVETULOA!

Tapahtuman järjestää: Osk Pohjolan Maito, Atria Nautasuomi, PeltoTeknoa -hanke

Jäsen- ja järjestöasiat

Järjestövastaava
Ritva Karri
Puh. 040 523 4113
ritva.karri@proagria.fi

Yhdistysten toimintakertomukset ja suunnitelmat

Palauttakaa toimintakertomuksenne vuodelta 2024 maaliskuun loppuun (31.3.) mennessä Keski-Pohjanmaan ProAgriaan. Laittakaa mukaan myös toimintasuunnitelmanne vuodeksi 2025. Maa- ja kotitalousnaiset järjestää tempauksia, teemapäiviä sekä ruokakursseja ja erilaisia retkiä, ottakaa ne myös huomioon toimintasuunnitelmissanne.

Sihteerit löytävät vuosikokouksen asialistat ja toimintasuunnitelmapohjat nettisivuiltamme, osoitteesta www.proagria.fi/kp -> Yhdistyksille. Materiaalit löytyvät myös puhelimella, kohdistamalla älypuhelimien kamera ohiseen QR-koodiin. Lisäksi materiaalin voi pyytää järjestövastaava Ritva Karrielta, puh. 040 523 4113 tai ritva.karri@proagria.fi.

Sense jäsenrekisteriohjelma – työväline helpompaan yhdistyshallintaan

Sense on ProAgrian ja Maa- ja kotitalousnaisten jäsenyhdistysten käyttöön tarkoitettu jäsenrekisteriohjelma. Jäsenrekisteriohjelma toimii verkossa, jonne pääsee käyttäjätunnusten avulla, erillistä ohjelmaa ei tarvitse asentaa. Tunnuksia annetaan jäsenyhdistyksen jäsentietojen ylläpidosta vastaavalle. Sense myötä jäsentietojen ylläpito helpottuu ja jäsenrekisterin tietoturva on huolehdittu tietosuojasetuksen (GDPR) mukaisesti. ProAgria Keski-Pohjanmaa järjestää rekisterin käyttökoulutuksen. Jos haluat kuulla lisää, ota yhteyttä Ritva Karriin, p. 040 523 4113 tai ritva.karri@proagria.fi.

Jäsenyhdistysten jäsenlistat ja luottamushenkilöiden yhteystiedot

Saamme maakunnallisen jäsenmäärämme mukaan edustajapaikkoja valtakunnallisiin järjestön kokouksiin, joissa tehdään jäsenistöä koskevia linjauksia. Jokainen jäsen on tämän vuoksi tärkeä! Ellette vielä käytä Sense-jäsenrekisteriohjelmaa, voitte palauttaa jäsenlistat yhdessä yhteystietojen päivityslomakkeen kanssa.

Muistakaa päivittää luottamushenkilöissä tapahtuneet muutokset. Ilmoittakaa luottamustehtävissä lopettaneet henkilöt sekä uudet henkilöt ja heidän sähköpostiosoitteensa, jotta yhdistyksenne yhteystiedot pysyvät ajan tasalla ja posti kulkee oikeille henkilöille. Näissä tiedoissa on jonkin verran puutteita ja yhdistysten jäsenmaksulaskut ovat jääneet matkan varrelle. Luottamushenkilötiedot voi päivittää yhteystietolomakkeelle tai Sense-jäsenrekisteriohjelmaan. Jäsenlistat voitte toimittaa postitse Kokkolan toimistolle tai sähköpostilla osoitteeseen ritva.karri@proagria.fi.

Paikallisyhdistysten jäsentietojen päivitys Sensessä

Ennen vuoden 2025 paikallisyhdistysten jäsenlaskutusta tulee yhdistyksenne jäsenrekisteristä vastaavan päivittää jäsentietone Sensessä ajan tasalle. Muistattehan päivittää kuolleille jäsenille eropäivän, jottei heidän nimissään lähde turhia laskuja. Eronneet jäsenet merkitään eronneeksi viime vuoden puolelle eli laittakaa eropäiväksi viimeistään 31.12.2024. Jos eropäiväksi laitetaan vuoden 2025 päiväs, tulee yhdistyksenne jäsen samaan laskun vielä tänä vuonna. Kun yhdistyksenne jäsentiedot ovat ajan tasalla, ilmoittakaa vuoden 2025 jäsenmaksunne suuruus ja milloin yhdistyksenne jäsenlaskutus voidaan aloittaa. Ilmoittakaa samalla, jos haluatte lähettää muistutukset maksamattomista jäsenmaksuista. Tiedot voitte toimittaa sähköpostitse: ritva.karri@proagria.fi.

Ilmoitus Yhdistysrekisteriin

Jos yhdistyksenne hallituksessa tai johtokunnassa tapahtuu henkilömuutoksia, muistattehan tehdä siitä Patentti- ja rekisterihallituksen Yhdistysrekisteriin muutosilmoituksen. Näin varmistatte sen, että istuva hallitus tai johtokunta vastaa yhdistyksenne toiminnasta ja taloudesta myös virallisesti. Ilman muutosilmoitusta vastuu toiminnasta on niillä, joiden tiedot Yhdistysrekisteriin on viimeksi ilmoitettu. Ilmoitus hoituu kätevästi puheenjohtajan tekemänä nettiosoitteessa prh.fi -> yhdistykset.

Jäsenyhdistysten jäsenmaksu

ProAgria Keski-Pohjanmaan vuosikokous päätti nostaa jäsenyhdistysten jäsenmaksua eurolla. Vuoden 2025 jäsenmaksu on 6 €/jäsenyhdistyksen jäsen. ProAgrian jäsenmaksu laskutetaan jäsenyhdistyksen jäsenmaksun yhteydessä Sense-jäsenrekisteritietojen pohjalta.

Yrittäjäjäsenuus

Yrittäjäjäsenuus on tarkoitettu henkilöille, jotka omistavat tai hallitsevat maatilaa tai muuta maaseutuyritystä. Vuonna 2025 jäsenmaksu on 100 €/hlö/v. Jäsenellä on mahdollisuus vaikuttaa ProAgria Keski-Pohjanmaan toimintaan. Kullakin yrittäjäjäsenellä on ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:n vuosikokouksessa yksi ääni. Jäsenet saavat neuvontapalveluja jäsenhintaan, erikoistarjouksia tuotteista ja palveluista, retkiä ja kursseja jäsenhintaan, ProAgria Keski-Pohjanmaan Tiedotuslehden sekä jäsenkirjeet. Lisäksi yrittäjäjäsenet saavat lipun Farmari- ja KoneAgria-näyttelyihin.

Yritysjäsenuus

Yritysjäsenuus on tarkoitettu yhtiömuotoisille maatalousyrityksille tai maaseutuyrityksille (oy, ay, osk.). Yritysjäsenmaksu on 200 €/yhtiömuotoinen maatalousyritys tai maaseutuyritys. Yritysjäsenellä on käytössä samat edut kuin yrittäjäjäsenellä.

#onnistummeyhdessä

Uusi kiinnostava tarjonta yrittäjä- ja yritysjäsenille

- 5 % alennus jäsenkeskuksesi erikseen määrittämistä palveluista
- 5 € alennus kasvinsuojelututkinnosta
- Valikoidut ammattikirjat -20 %
- Kumppaniedut: Eurofins, Seilab, Etra, Terveystalo, KVVY
- Messulippu ProAgria Tapahtumien järjestämään KoneAgriaan 2025 ja Farmariin 2026
- Uutiskirje neljästi vuodessa ja Teema-asiakaslehti diginä kahdesti vuodessa
- Yrittäjäjäsenwebinaarit 25.4.2025 ja 7.11.2025
- Huippuosaajatapaamiset messuilla ja valtakunnallinen päättäjätapaaminen verkossa 28.11.2025
- Maaseudun Puolesta -kunniamaininta
- Vuoden 2025 jäsenmaksu puoleen hintaan
- SPV:n edellisen/kuluvan vuoden aikana tehneille alennus tämän vuoden jäsenmaksusta 100 %

proagria.fi/yritysjajajasen

Ajat ja rajat muuttuvat

ProAgria Keski-Pohjanmaan vuosikokouksessa 25.11.2024 hallituksen puheenjohtaja **Tapani Orjala** nosti esille rakenneuutuksen vaikutuksen ProAgrian toimintaan. Orjalan mukaan rakenteiden on palveltava asiakkaita ja asiakkaille tehtävää neuvonta- ja asiantuntijatyötä. – ProAgria Keski-Pohjanmaa ja ProAgria Etelä-Pohjanmaa ovat aloittaneet yhdistymisneuvottelut, joiden tavoitteena on organisaatioiden yhdistyminen vuonna 2027. Neuvotteluissa on korostettu alueellisten asiantuntijapalvelujen tasapuolisuutta, läheisyysperiaatetta ja asiakkaiden tarpeiden huomioimista. Jäsenistön mielipiteitä kuunnellaan herkällä korvalla. – Keskipohjalaiset jatkavat neuvotteluja myönteisellä mielellä ja jäsenistön mandaatilla, totesi Orjala kokouksen päätteeksi.

Henkilövalinnat

ProAgrian hallitukseen kaudeksi 2025–2027 paikansa uusivat **Pekka Nuorala** Kalajoelta sekä **Tero Savela** Reisjärveltä, varalla **Antti Huhtala** Kannuksesta ja uutena **Veli-Antti Polvilampi** Perhosta.

Maa- ja kotitalousnaisten johtokunnassa jatkaa **Minna Aho** Reisjärveltä, uutena varalle valittiin **Aino Niskakoski** Reisjärveltä. Uudeksi johtokunnan jäseneksi valittiin **Seija Isokääntä** Kalajoelta, varalle **Marjo-Riitta Pajala** Kälviältä. Sinikka Hedströmin tilalle varsinaiseksi jäseneksi Hedströmin loppukaudeksi 2025–2026 valittiin uutena **Mirka Peltokangas** Perhosta. Seija Isokääntän tultua valituksi varsinaiseksi jäseneksi, Raija Virran varajäseneksi valittiin uutena **Hanna Huhtala** Kannuksesta.

Huomioinnit

Keski-Pohjanmaan Kalatalouskeskuksen pitkäaikainen puheenjohtaja **Mauno Korhonen** Sievistä kutsuttiin ProAgria Keski-Pohjanmaan kunniajäseneksi. Korhonen sai myös Koti peltojen keskellä -kultaisen mitalin ansioistaan Keski-Pohjanmaan Kalatalouskeskuksen johtokunnan jäsenenä (1985–2023) ja puheenjohtajana (2015–2023).

ProAgrian Koti peltojen keskellä -kultainen mitali ja rintakoru luovutettiin ProAgria Keski-Pohjanmaan pitkäaikaiselle tilintarkastajalle **Ulla Järvelle** Kokkolasta.

Hopeisen Koti peltojen keskellä -mitalin sai **Sakari Lätti** Lohtajalta ansioistaan Keski-Pohjanmaan Kalatalouskeskuksen johtokunnan jäsenenä (2004–2023) ja varapuheenjohtajana (2015–2023).

ProAgria Keski-Pohjanmaan huomionosoituksen yhtäjaksoisesta kuulumisesta tuotosseurantaan saivat seuraavat tilat:

Vuosikokouksen yhteydessä huomioitiin ansioituneita luottamushenkilöitä. Koti peltojen keskellä -mitalin saivat Mauno Korhonen Sievistä, Ulla Järvi Kokkolasta ja Sakari Lätti Lohtajalta.

Keski-Pohjanmaan Maistuva maaseutu -yrityksenä palkittiin Marja Hakkaraisen riistaravintola Pikku Peura Lestijärveltä.

Keski-Pohjanmaan parhaasta karjasta palkittiin Havukan Oy:stä Sanna Rajala Reisjärveltä.

Pitkäaikaisesta tuotosseurantaan kuulumisesta huomioitiin Pekka Kangas Kälviältä (100 vuotta) sekä Jaakko Paavola Kaustiselta (50 vuotta).

100 vuotta tuotosseurannassa **Kangas Pekka**, Kokkolan Kälviä **Yhtymä Niemelä Sauli ja Tommi**, Kokkolan Lohtaja **Hirvinen Juha ja Tarja**, Toholampi

75 vuotta tuotosseurannassa Mty Asumaa, **Kirsi, Pasi ja Topi Asumaa**, Kalajoki Kuorikosken Maito Oy, **Toni, Sari ja Janne Kuorikoski**, Kaustinen **Hannu Niemelä**, Kalajoki Kukkulan tila Oy, **Hanna ja Juho Nivala**, Sievi

ProAgrian vuosikokouksessa palkittiin Vuoden Maa- ja kotitalousnaisena Minna Aho Reisjärven Kangaskylän Maaseutunaisista. Elämäntyö-kunniakirjalla huomioitiin Anneli Karhulahti Halsualta.

50 vuotta tuotosseurannassa **Pirttisalo Antti ja Eila**, Kokkolan Kälviä Paavola Mty, **Paavola Harri, Jaakko, Paula ja Risto**, Kaustinen **Mty Lintilä Ari, Jaana ja Joonas**, Lestijärvi **Kananen Anette ja Ville**, Perho

25 vuotta tuotosseurannassa **Rääsio Mika ja Pekka**, Reisjärvi Puutio ja Niemelä Ay, **Tuure Puutio ja Matti Niemelä**, Kokkolan Lohtaja sekä **Niemi Rauno**, Reisjärvi

Parhaat keskipohjalaiskarjat

Maidontuotannon osaaminen on keskipohjalaistiloilla huippuluokkaa ja tulokset ovat korkeita myös kansainvälisesti vertailtuna. Keski-Pohjanmaan parhaasta karjasta energiakorjatun maitotuotoksen perusteella palkittiin Havukan Oy **Markku ja Sanna Rajala** Reisjärveltä, toiseksi paras karja oli Isohanni Mty **Aleksi, Hannele ja Janne sekä Teppo Isohannila** Kannuksessa. Kolmanneksi parhaasta karjasta palkittiin Rekilä Mty **Rekilä Antti, Erkki, Hannu ja Mika** Lohtajalta.

Luonnonvarakeskuksen myöntämät kannattavuuskirjanpidot 10-vuotisesta kirjanpidosta luovutettiin **Timo Lankilalle** Kalajoelta ja **Miika Myllymäelle** Kaustiselta.

Vuoden 2024 maa- ja kotitalousnaisten huomioinnit

Vuoden 2024 keskipohjalainen Maa- ja kotitalousnainen on **Minna Aho**, Reisjärvi. Vuoden maa- ja kotitalousnainen edistää alueellaan maa- ja kotitalousnaisten järjestötoimintaa ja toimii itse aktiivisesti sekä muita kannustaan. Minnalle erityisiä perusteluita olivat: aktiivinen, idearikas, toimeenpaneva ja aikaansaava tekipä mitä tahansa. Minna on Reisjärven Kangaskylän Maaseutuseuran ja Maaseutunaisien pitkäaikainen kantava voima.

Maa- ja kotitalousnaisten Elämäntyö-kunniakirjan sai **Anneli Karhulahti**, Halsua. Anneli on vuosia toiminut aktiivisesti Halsuan maa- ja kotitalousseuran jäsenenä ja puheenjohtajana. Anneli on esimerkiksi innostanut ja kannustanut halsualaisia naisia järjestötyöhön. Lisäksi Anneli on aktiivinen talkoolainen seuran järjestämissä tapahtumissa. Anneli on innostava ja monitaitoinen.

Maistuva maaseutu -yritys valitaan vuosittain ja maakunnalliset voittajat julkistetaan ja palkitaan Farmari-maatalousnäyttelyssä. Keskipohjalainen maistuva maaseutuyritys 2024 on riistaravintola Pikku Peura Lestijärveltä. Palkinnon kävi noutamassa Seinäjoen Farmarissa yrittäjä **Marja Hakkarainen**. Maistuva maaseutuyritys on aktiivinen toimija, jonka pääperiaatteena on suomalainen puhdas ruoka. Yritys toimii lähiruuan ja maaseutuyrittämisen puolesta-puhujana.

Ritva-Liisa Nisula

KUVAT: RITVA KARRI

DON-homesaastunnat viljoissa

Deoksinivalenoli (DON) on Fusarium-sienten tuottama mykotoksiini, joka voi saastuttaa viljasatoja ja aiheuttaa terveysriskejä sekä ihmisille että eläimille. DON-pitoisuuksien hallinta viljoissa on tärkeää elintarviketurvallisuuden ja sadon laadun varmistamiseksi. Heinäkuussa 2024 DON-toksiinin raja-arvot elintarviketäyttöön menevässä vehnässä, ohrassa ja rukiissa tiukentuivat 1 000 mikrogrammaan kilolta (aiemmin 1 250 µg/kg). Kauran raja-arvo säilyi ennallaan 1 750 µg/kg. Rehuviljassa DON-enimmäismääränä on tällä hetkellä voimassa oleva EU-komission suositus 8 000 µg/kg. Tulvalla satokaudella ennakkotietojen mukaan kaikista viljaeristä määritellään DON-pitoisuudet ennen purkausluvan antamista.

Homesaastunnat kotieläinten ruokinnassa

Fusarium-sienten aiheuttamia homesaastuntoja on aina ollut ja tulee aina olemaan, koska lahottaj sienet kuuluvat normaaliin luonnon kiertokulkuun. Kotieläinten ruokinnassa säilörehun kautta tulevat homesaastunnat ovat todennäköisesti yleisempiä kuin viljan kautta saatava altistus. Märehtijöillä riski sairastumisista, luomista ja sitä kautta tulonmenetyksistä on pienempi kuin yksimahaissilla (siat). Emakko- ja porsas- sekä lihasiantuotannossa riskit ovat kuitenkin huomattavasti suuremmat ja taloudelliset menetykset voivat olla todella merkittäviä. Siksi DON-pitoisuuksien hallintaan tulee kiinnittää huomiota. Dramaattista

muutosta aikaisempaan ei ole tapahtunut, vaikka kauppakelpoisuudelle on määritelty uudet tiukemmat rajat

Torjuntakeinot

Viljelyteknisillä keinoilla voidaan vähentää riskiä homesaastunnoille, mutta mitään yksittäistä keinoa tai kaupasta ostettavaa ratkaisua ei DON-saastunnan estämiseksi ole. Suurin yksittäinen tekijä on sateen määrä ja ajankohhta viljojen kukinnan aikana, jolloin fusarium-sieni pääsee viljojen siemeniin. Sertifioitua tai peitattua siementä kannattaa käyttää, mikä vähentää siemenlevintäisten tautien riskiä. Peittaamattomissa siemenissä on aina mukana fusarium-homesieniä, jotka siirtyvät kasvin kasvaessa suoraan jyviin. Tämän vuoksi myös kauransiemen kannatta peitata. Eri lajikkeilla on suuria eroja hometoksiiniarvoissa. Valmistusta taulukkoa lajikkeiden eroista ei ole saatavilla. Jalostus pyrkii löytämään fusariumia kestäviä lajikkeita.

Kasvinsuojelu

Viljelykierolla voidaan pienentää homeriskiä, mutta fusarium-sienet viihtyvät myös muissa heinäkasveissa ja luonnonheinässä. Saman viljelykasvin viljeleminen samalla loholla perättäisinä vuosina lisää saastuntariskiä. Kasvinsuojelutoimenpiteillä voidaan vähentää altistumisen riskiä. Rikkakasvi torjunta vähentää kosteana pysyvää juurikasvustoa ja kasvunsäätteet estävät viljojen lakoontumista. Maata vasten lakoontunut vilja on erittäin herkkää homesaas-

tunnalle, koska sateen aikana vesipisararat levittävät homeitiöitä kasvustoon. Fungisidi(tauti)torjunnolla voidaan torjua viljojen kasvustauteja ja estää fusarium-sienten kasvua tautien vikaannuttamisessa kasvustoissa. Fungisidien käyttö viljan kukinnan aikana, jolloin tartuntariski on suurimmillaan, on tehokas tapa estää DON-pitoisuuksien nousua. Vaikeutena on määrittää viljojen kukinta-aika ja monella viljakasvilla kukinta voi kestää jopa yli 10 päivää. Tärkeintä on soveltaa tautitorjuntaa oikea-aikaisesti ja käyttää vain siihen hyväksytyjä aineita.

Puinti ja kuivaus

Viljakasvustot pyritään puimaan mahdollisimman kuivissa olosuhteissa. Tuoresäilötyissä ja kuivatavissa viljoissa kannattaa puimuri säätää niin, että poistetaan pienet, vaurioituneet ja kevyet jyvät. Tämä vähentää toksiinipitoisuuksia, sillä korkeimmat DON-pitoisuudet esiintyvät tutkimusten mukaan usein vaurioituneissa jyvissä ja rikkakasvien siemenissä. Vilja kannattaa kuivata nopeasti puinnin jälkeen alle 14 %:n kosteuteen, jotta homeiden kasvu ja toksiinien muodostuminen estyisi. Esipudistajan säätöihin kannattaa myös kiinnittää huomiota roskien ja rikkakasvien siemenien poistamiseksi.

Rikkaseula kuivuriin

Kuluvan talven aikana on saatu erittäin myönteisiä tilatason kokemuksia rikkaseulan käytöstä viljojen DON-pitoisuuksien alentajana. Kyseessä on seulayksikkö, joka asennetaan viljankuivurin kier-

toputkistoon poistamaan kierron yhteydessä viljasta rikkakasvinsiemeniä, roskia ja katkenneita jyviä. Käytännön kokeessa kauran DON-pitoisuus oli ennen kierrätystä yli 12 000 µg/kg ja 12 tunnin kierrätyksen jälkeen DON-arvot olivat noin 7 000 µg/kg. Koetta oli jatkettu vielä toiset 12 tuntia, mutta huomattavaa pitoisuuksien alenemista ei ollut tapahtunut. Vastaavassa toisessa tilatason kokeessa oli rehuviljan DON-pitoisuuden saanut luomuviljaerä 12 tunnin kierrätyksellä ko. seulalla saatu elintarvikelaatueksi. Seularatkaisu on mielestäni mielenkiintoinen ja kerron ensi syksyn lehdessä lisää kokemuksia laitteesta.

Hyvät käytännöt kunniaan

On syytä korostaa, että suomalaiset viljelijät ovat jo pitkään soveltaneet parhaita käytäntöjä, jotka vastaavat uusien raja-arvojen vaatimuksiin. Viljelytekniset keinot, sadonkorjuun hallinta ja varastoinnin tarkka valvonta muodostavat vahvan perustan DON-pitoisuuksien hallinnassa. Viljelijöiden ei siis tarvitse kantaa kohtuutonta huolta DON-pitoisuuksista, kun hyviä käytäntöjä noudatetaan. Luottamus omaan ammattitaitoon ja jatkuva valmius kehittää toimintatapoja takaavat, että suomalainen vilja säilyy laadukkaana ja turvallisena myös tulevaisuudessa

Jouni Huhtala

Nykymaataloudessa olemme tottuneet viljelemään vain yhtä kasvia samalla kasvulohkolla kerrallaan. Viljelystä on haluttu tehdä yksinkertaista ja toisaalta markkinatkin asettavat rajoitteita kasvilajien puhtaudelle. Luonnon-tilaisissa ekosysteemeissä on erittäin harvinaista, että yksi kasvilaji valtaa kaiken kasvutilan itselleen.

Kokoviljasäilörehuksi korjattava seoskasvusto, jossa on kevätruisevhnää, syysruista, ohraa, kauraa ja rehuvirnaa. Seos toimii suojakasvina perustetalle nurmelle.

Sekaviljelyllä suurempiin satoihin

Sekaviljelyssä kylvetään eri kasvilajien siemeniä seoksena. Muita vaihtoehtoja ovat eri kasvien kylvö kaistoina, riveinä tai eri aikaan. Yleisimmät sekaviljelyn muodot ovat siemenseoksilla kylvetetyt kasvustot sekä eri aikaan kylvetettyjen kasvustojen viljely, esim. viljoilla aluskasvit. Hiljattain myös saman kasvilajin eri lajikkeiden sekaviljelystä on alettu puhua. Sekaviljelyllä tavoitellaan viljelyvarmuuden ja sadon laadun parantamista, mutta saavutetaanko sekaviljelyllä myös suurempia satoja? Yksinkertaista tai yksiselitteistä vastausta kysymykseen ei ole.

Kasvilaji, lajikkeet ja olosuhteet

Seosviljelyllä saavutettuun satohyötyyn vaikuttaa seoksena viljeltyvät kasvilajit ja -lajikkeet siinä missä kasvukauden olosuhteetkin. Myös seoksen kasvilajisuhteilla on vaikutusta satotasoon. Tutkimuksissa on saatu hyvin erilaisia satotuloksia seoskasvustojen ja puhdaskasvustojen välillä.

Koetuloksia

Luken Ruukin koeasemalla vuonna 2022 vertailtiin eri palkoviljojen ja viljojen seoskasvustojen sadontuottokykyä kokoviljasäilörehuna korjattuna. Kokeessa käytettiin palko-

kasveina hennettä, härkäpapua sekä valkolupiinia ja viljana kevätruisevhnää. Jokaisen palkokasvin ja viljan seoksesta oli kolme eri seossuhteen koetta. Seosviljelyllä ei saatu sadon määrään tilastollisesti merkittävää eroa ruisevhnän puhdaskasvustoon verrattuna, mutta sadon sulavuus ja valkuaispitoisuudet nousivat seoskasvustoissa.

Mustialan luomutilalla vuonna 2023 tehdyssä viljan ja palkoviljojen sekaviljelykokeessa kaura tuotettiin palkoviljojen kanssa suuremman kokonaissiemensadon kuin vehnä palkoviljojen kanssa. Palkoviljoina käytettiin hennettä ja härkäpapua.

Itua ja vastetta -hankkeen tilakokeissa kasvukaudella 2023 ohran ja kauran seosviljelyllä ei saatu merkitsevää satoeroa puhtaaseen ohrakasvustoon verrattuna luomuviljelyssä. Saman hankkeen toisessa tilakokeessa ohran ja vehnän seoskasvustolla saavutettiin selvästi korkeampi sato kuin ohran tai vehnän puhdaskasvustosta. Seoskasvuston sato oli 6 689 kg/ha, ohran 5 862 kg/ha ja vehnän 4 488 kg/ha.

VarmaNurmi-hankkeessa verrattiin erilaisten nurmiseosten sadontuottokykyä. Nurmisadot koostettiin yhteen vuosilta 2018–2020. Puhtaasti heiniä sisältävät seokset tuottivat keskimäärin korkeammat satotasot kuin heiniä ja palkokas-

vien seokset. Palkokasveja sisältävistä seoksista satoisimmaksi nousi seos, joka sisälsi timoteita, nurminataa, puna-, valko- ja alsikeapilaa sekä rehumailasta. Rehumailasen hyvä kuivuudenkestokyky ja tasainen sadontuottokyky nosti seoksen kokonaissadon korkeammaksi kuin seokset, joissa oli heiniä lisäksi vain apilaa. Heinäseoksista ruokonataa sisältävä seos tuotti korkeamman kokonaissadon kuin timotei-nurminataseos. Englanninraiheinä kärsi kokeissa talvituhoja ja sen sadontuottokyky lasi seoksissa satovuosien aikana.

Kannattaa kokeilla

Vaikka tutkimuksissa ei aina ole saavutettu selkeitä satohyötyjä seosviljelyllä, voi se kuitenkin parantaa sadon laatua ja pienentää rikkakasvi- ja tautipainetta sekä parantaa satovarmuutta haastavissa kasvuolosuhteissa. Erityisesti kotieläintiloilla on hyvät mahdollisuudet hyödyntää ruokinnassa seoskasvustoja. Ruokinnallisen laadun parantumisella voi olla merkittäviä vaikutuksia rehuilla saatavaan tuotostavasteeseen.

Taneli Rahja

Lisätietoja tutkimuksista

Luke Ruukki

Mustiala

VarmaNurmi

Luonnonmukaisen tuotannon ajan-kohtaista 2025

Luonnonmukaisilla tuotteilla on edelleenkin kysyntää maailmalla ja kotimaassa. Tänä vuonna huhtikuun loppussa päättyvien luomusitoumusten osalta on muistettava muutama tärkeä asia.

Luomusitoumuksen lisäkoulutus

Luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksessa olevia maatiloja koskee lisäkoulutusvaatimus. Luomusitoumuskauden aikana on suoritettava yhden päivän lisäkoulutuspäivä luonnonmukaiseen tuotantoon liittyvistä aiheista. Koulutus suoritetaan sitoumuskauden aikana viimeistään 30.4. sinä vuonna, kun sitoumus päättyy. Vuonna 2023 osa viljelijöistä jatkoi aiemmin antamaansa sitoumusta eikä tehnyt uutta viisivuotista sitoumusta. Heillä määräajan päättymisen osalta on tarpeen olla hyvin tarkkana. Jos alkuperäinen sitoumus alkoi 1.5.2020 ja vuonna 2023 jatkoi olemassa olevaa sitoumusta,

sitoumus päättyy 30.4.2025.

Koulutukseen hyväksytään vähintään noin viisi tuntia kestävä luomukurssin koulutuspäivä tai vähintään kolme tuntia kestävä Neuvo-palvelu luonnonmukaisesta tuotannosta. ProAgria Pohjois-Suomi järjestää kaksi luomun lisäkoulutuskurssia, 18.2. Ylivieskassa (hybridi) ja 20.2. Rantsilassa (hybridi). ProAgria verkkosivuilla on lisätietoa ja ilmoittautumislinkki.

Vuosivarmennus korvaa luomutarkastuksen

Ainakin Pohjanmaan Ely-keskus toteuttaa vuonna 2025 ensimmäisen kerran vuosivarmennus-menettelyn. Vuosivarmennus korvaa vuosittaisen fyysisen luomutarkastuksen. Seuraavassa fyysisessä tarkastuksessa katsotaan kahden edellisen vuoden asiat.

Vuosivarmennus-menettelyssä luomuviljelijä vastaa Ely-keskuksen lähettämään kyselyyn. Vastusten perusteella Ely-keskus antaa uuden luomusertifikaatin. Se on

voimassa seuraavan kalenterivuoden loppuun asti. Toimijat, jotka osallistuvat vuosivarmennusmenettelyyn, maksavat vuodelta 2025 vain luomuvälvön perusmaksun (220 € vuonna 2025). Jos kyselyyn ei ole vastattu määräpäivään mennessä tai jos vastaukset ovat puutteellisia, maatilalle tehdään fyysinen luomutarkastus. Kyselyyn osallistumatta jättäminen ei vaadi mitään toimenpiteitä.

Luonnonmukaisen tuotannon näkymät tällä hetkellä

Luomutuotteilla on tällä hetkellä hyvä markkinatilanne. Varsinkin luomuviljaa tarvitaan. Luomuviljan hinnassakin tämä näkyy tällä hetkellä. Tietopankkien tulosten mukaan luonnonmukainen tuotanto on myös kilpailukykyinen. Kauran käyttö myllyillä on ollut vahvassa kasvussa 2024 vuoden aikana. Osa käytön kasvusta johtuu

kauratuotteiden viennin kasvusta. Kauran menekin lisääntyminen näkyy myös gluteenittomien luomukauratuotteiden kysynnän lisääntymisenä. Hyvä kysyntä vaikuttaa luomuviljan ostohintaan.

Luonnonmukainen tuotanto kiinnostaa ja uusia luomusitoumuksia tehdään (oletus tällä hetkellä) tulevana keväänä. ProAgria Keski-Pohjanmaa järjestää luomuperuskurssein maaliskuussa. Kurssin ilmoitus on sivulla 5. Luonnonmukaista tuotantoa aloittavien ja omistajavaihdosten yhteydessä luomutuotantoa jatkavien on tarvittaessa hankittava koulutus luonnonmukaisesta tuotannosta.

Jari Tikkanen

Viljelykierrolla on väliä tukiehtojenkin mukaan

Viljelykierrosta on monipuolisesti hyötyä viljelijälle. Viljelykierto auttaa parantamaan maaperää, koska se estää maaperän köyhtymistä sekä ylläpitää maan ravinteiden tasapainoa. Tauteja ja tuholaisiakin on helpompi hallita, sillä viljelykierto vähentää tuholaisien ja kasvitautien leviämistä. Myös maaperän rakenne paranee, kun viljellään välillä esimerkiksi syväjuurisempia kasveja tai palkokasveja. Maan kasvukunnon parantuksessa satotasot nousevat ja viljelyn riskit pienenevät. Nämä kaikki myös parantavat viljelyn kannattavuutta.

Viljelykierto ja ehdollisuus

Viljelykiertovaatimus kuuluu ehdollisuuteen ja se koskee kaikkia tiloja. Vaatimus ei kuitenkaan koske monivuotisia viljelykasveja, heinä- ja nurmirehukasveja, kesantoja, perunaa, porkkanaa, sokerijuurikasta, keräkaaleja, sipuleita, puna- ja keltajuurikasta. Viljelykiertovaatimuksen tavoitteena on maaperän kasvukunnon parantaminen

©MAASEUTUVERKOSTO MEDIAFARM

ja säilyttäminen. Viljelykiertovaatimuksia on kaksi: vuotuinen ja usean vuoden viljelykiertovaatimus.

Vuosittaisessa viljelykiertossa yksivuotisen viljelykasvin pitää vaihtua vuosittain vähintään 33 % hallinnassa olevalla peltoalalla. Lisäksi vuonna 2026 on tulossa vaatimus monivuotisesta viljelykiertosta. Siinä yksivuotisen kasvin on pitänyt vaihtua kertaalleen edellisten kolmen vuoden aikana tai vaihtua viimeistään vuonna 2026. Yksivuotisen kasvin tulee siis vaihtua samalla peltoalalla vähintään joka neljäs vuosi.

Vaihtoehtona viljelyn monipuolistaminen

Tästä vuodesta eteenpäin tila voi valita täyttääkö maaperän hyvän rakenteen tavoitteen ehdollisuudessa viljelykierron vai viljelyn monipuolistamisen avulla. Riittää, että

toteuttaa näistä jompaakumpaa.

Viljelyn monipuolistaminen tarkoittaa sitä, että jos tilalla on peltoa 10–30 hehtaaria, tulee viljellä vähintään kahta kasvia, ja pääkasvia ei saa olla yli 75 % tilan peltoalasta. Jos tilalla on peltoa yli 30 hehtaaria, tulee viljellä vähintään kolmea kasvia, ja pääkasvia ei saa olla yli 75 % tilan peltoalasta eikä kahta pääkasvia yli 95 % peltoalasta.

Viljelykierron suunnittelu

Viljelykierron suunnitteluun kannattaa panostaa. Suunnittelua varten on hyvä selvittää omalle tilalle sopiva viljelykasvivalikoima. Syyskylvöiset kasvit sopivat hyvin monipuolistamaan viljelykiertoa. Myös tuotantosuunta vaikuttaa viljelykierron suunnitteluun. Karjatilalla kannattaa huomioida rehujen riittävyys ja eläinten tarpeiden mukaiset kasvivalinnat. Nurmitilan viljelykiertoa voi laajentaa myös valitsemalla monilajisempia säilörehunurmiseoksia.

Viljelykierron suunnitteluun voi hyödyntää asiantuntijoiden apua ja viljelysuunnitteluhjelmistossa on käytettävissä viljelykierto-työkalu, jota voi käyttää viljelysuunnittelun yhteydessä.

Heli Kallioinen

Ympäristösitoumuksessa muistettavaa 2025

Ympäristösitoumukseseen on tulossa hyvin pieniä muutoksia tämän hetken tiedon mukaan. Nyt on hyvä hetki pohdita viime vuonna valittujen ja toteutettujen toimenpiteiden toimitavuutta. Tulevana keväänä valitaan jälleen valinnaisista toimenpiteistä omalle maatilalle sopivimmat.

Maanäytteet

Yleisiä tilakohtaisia toimenpiteitä ovat viljavuustutkimukset, lohkomuistiinpanot sekä ilmasto- ja ympäristösuunnitelma. Nämä kaikki kolme toteutetaan. Viljavuustutkimusten ajantasaisuus on syytä tarkastaa. Pääsääntö on, että yli 0,50 ha lohkolla on voimassa oleva maanäyte. Vanhaksi mennyt tai keväällä vanheneva maanäyte on syytä käydä ottamassa kevättalvella. Kaikkien sitoumuksessa vaadittujen lohkojen maanäytteiden on oltava ajan tasalla lannoittamaan lähtiessä.

Ilmasto- ja ympäristösuunnitelma

Ilmasto- ja ympäristösuunnitelmaa on odotettu jo pitkään. Ympäristösitoumuksen ehtoihin kuuluu tilakohtaisen ilmasto- ja ympäristösuunnitelman laatiminen. Suunnitelma tehdään toisena tai kolmantena sitoumusvuonna. Ruokavirasto julkaisee vuoden 2025 alkupuolella alustan, jossa pääsee tekemään ilmasto- ja ympäristösuunnitelman. Tällöin myös saadaan ohjeet suunnitelman teosta ja palauttamisesta.

Valinnaiset toimenpiteet

Tilakohtaisista valinnaisista toimenpiteistä (kaksi sopivinta valitaan) on nyt kertynyt kokemusta kahdelta kasvukaudelta. Ilmasto- ja ympäristökoulutus tehdään Vipu-palvelussa. Vipun kohdassa hae/ilmoita -välilehden alaosaan pääsee koulutusta tekemään.

Vuoden 2024 osalta koulutus pitää suorittaa 30.4.2025 mennessä. Täsmäviljelymenetelmät-toimenpiteessä pitää muistaa, että puimurin tai ajosilppurin satotasonmittauksen pitää perustua paikkatietoon. Asia kannattaa varmistaa urakoitsijalta. Kasvinsuojelusovellusten valinnassa on muistettava käyttää sovellusta kasvukauden aikana. Kuvien ottaminen tai ohjelmaa käytettäessä kuvakaappauksella näytön tallentaminen ovat keinoja osoittaa tarvittaessa kesäaikainen ohjelman käyttö. Maaperän seuranta -toimenpiteessä on otettava laaja maaperäanalyysi toimenpiteeseen valituilta lohkoilta marraskuun loppuun mennessä. Keväällä tehtyä tukihakemusta voi muuttaa lokakuun alkuun saakka. Valinnaisia toimenpiteitä voidaan tässä yhteydessä myös vaihtaa.

Vapaavalinnaisissa lohkokohteisissa toimenpiteissä on tulossa muutos suojavyöhykkeen osalta. Ruokaviraston mukaan viljelijät

voivat perustaa suojavyöhykkeitä vuosina 2025 ja 2026. Aiemman tiedon mukaan suojavyöhykkeiden perustaminen oli mahdollista vain vuosina 2023 ja 2024.

Korvauskelpoisuus

Vapaaehtoinen **viljelijöiden välinen** peltojen korvauskelpoisuuden siirtomahdollisuus päättyi vuoden 2024 lopussa. Korvauskelpoisuuden siirtomahdollisuus **tuenhakijan omistuksessa** olevien lohkojen välillä **säilyy** ennallaan. Vuoden 2025 alusta alkaen Ruokavirasto hyväksyy korvauskelvottomia lohkoja korvauskelpoisuuden piiriin viljelyvuosien mukaan vanhimmasta uusimpaan valtion talousarvion puitteissa, jos korvauskelpoisuutta on vapautunut saman Ely-keskuksen alueella siirrettäväksi. Lohkon pitää olla korvauskelpoinen, jotta viljelijä voi saada luonnonhaittakorvausta, ympäristökorvausta, luomukorvausta, yleistä hehtaaritukea, pohjoista hehtaaritukea tai nuorten viljelijöiden tukea.

Tulevan kevään tukikoulutuksia järjestää Ely-keskus. Tukiin liittyviin koulutuksiin kannattaa osallistua. Siellä kuullaan viimeisimmät tarkennukset tukiasioihin. Moniin tukiin ja korvauksiin tulee vielä muutoksia tai tarkennuksia.

Jari Tikkanen

Ympäristökorvaus

Yleiset tilakohtaiset vaatimukset 3 kpl Toteutettava kaikki

- Viljavuustutkimukset
- Lohkomuistiinpanot
- Ilmasto- ja ympäristösuunnitelma.

Tilakohtaiset valinnaiset toimenpiteet 7 kpl – Valittava 2 kpl

- Ilmasto- ja ympäristökoulutus
- Monivuotiset monimuotoisuuskaistat
- Maaperän seuranta
- Orgaaniset ravinteet
- Pölyttäjien ravintokasvit
- Täsmäviljelymenetelmät
- Kasvintuhoojien ja kasvitautien seuranta- ja tunnistusmenetelmät.

Vapaavalinnaiset lohkokohteiset toimenpiteet 8 kpl

- Maanparannus- ja saneerauskasvit
- Kerääjäkasvit
- Kiertotalouden edistäminen
- Suojavyöhykkeet
- Turvepeltojen nurmet
- Valumavesien hallinta
- Puutarhakasvien vaihtoehtoiset kasvinsuojelumenetelmät
- Lintupellot.

Vanhaksi mennyt tai keväällä vanheneva maanäyte on syytä käydä ottamassa kevättalvella. Kaikkien sitoumuksessa vaadittujen lohkojen maanäytteiden on oltava ajan tasalla lannoittamaan lähtiessä.

Kuminalla ja herneellä valinnanvaraa –
Ota yhteyttä kerromme lisää!

carawayfinland.fi

+358 6 2243660

TIETEESTÄ TIETOA

SUOMALAINEN LUOTETTAVA
ANALYYSIPALVELU!

Huom!

Itävyystutkimus!
Varmista nyt, että kylvö-
siemeneksi tarkoitettu
osa syksyn sadosta itää!

Löytyykö pannu-
huoneestasi unohtuneita
maanäytteitä? - Lähetä
meille analysoitavaksi!

Hortilab AB
OY

Oy Hortilab Ab
© 06 347 4250
hortilab@hortilab.fi
Vasavägen 41, 64200 Närpiö

www.hortilab.fi

**OSTAMME RYPSIÄ,
myös luomua.
OTA YHTEYTTÄ!**

**TEEMME
VILJELY-
SOPIMUKSIA!**

**ALAVUDEN
ÖLJYNPURISTAMO** Hanna Yli-Kuha puh. 040 189 5530 | info@alavuden.fi
Kellokorventie 165 | 63300 ALAVUS | www.alavuden.fi

KATTO- JA SEINÄPELLIT oheistuotteineen

suoraan asiakkaille edullisesti ja nopeasti.

Taipaleen Teräs Oy

Linjalantie 4, 43700 Kyyjärvi
P. 040 823 5938, 0400 661 379

MYYMME JA ASENNAMME

- Traktoreiden
- Työkoneiden
- Kuorma-autojen
- Henkilö- pakettiautojen renkaat ja vanteet

SKT-rengas
Heinolanlahti 24 67600 Kokkola
050 359 5467 0449856992
info@sktrengas.fi

MIEDON METALLI OY TERÄSOVET JA IKKUNAT

Lehti-, pari-, taitto-, liuku-, erikoisovet ja ikkunat.
Maatalouteen kuumasinkittynä
vuodesta 1969

**VAHVA KOTIMAINEN,
KOTIMAISTA TYÖTÄ.**

Aukipitolaite topperi

020 787 9650 • www.miedonmetalli.fi

Seuraa, tykkää ja tägää meitä **SOMESSA:** @ProAgria #proagria

Yleistä vuoden 2025 tukihausta

Tämä vuosi tuo mukanaan jonkin verran muutoksia tukiehtoihin, mutta yleisesti tukihaku on viime vuoden kaltainen.

Jos tila on valinnut vuonna 2024 ympäristösitoumuksen toimenpiteistä ilmast- ja ympäristökoulutuksen, tulee se suorittaa Vipu-palvelussa 30.4.2025 mennessä.

Syysilmoitukset on tehty vuodelle 2024. Jos tilanne pelloilla muuttuu, voi myöhemmin keväällä tehdä korjauksia ilmoitukseen talviaikaisesta kasvipeitteestä. Kasvipeitteisyyttä tarkastellaan satelliittiseurannalla. Maaliskuun puolivälistä eteenpäin voi Vipu-mobiiliin tulla selvityspyyntö, jos talviaikaisen kasvipeitteisyyden alalla on havaittu muokkausta. Selvityspyyntöön voi vastata kuvalla lumien sulamisen jälkeen, kun kasvipeitteisyys ja kasvipeitteisyyden näkyvät.

Seuraavana Vipu-palvelussa on auki 17.2.-13.3.2025 alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus, pohjoiset kotieläintuet sekä sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettu tuki.

PYSYVÄN NURMEN KERTYMINEN muuttuu tämän vuoden alusta niin, että tuotantonurmien lisäksi pysyvän nurmen alaa kerryttävät myös

ympäristösitoumuksen turvepeltojen nurmet, ekojärjestelmän luonnonhoitonurmet ja viherlannoitusnurmet. Suojavyöhykenurmet eivät kerrytä pysyvää nurmea. Tästä vuodesta alkaen vaihtoehtona on kasvuston uudistaminen peltoaloilla ja pysyvän nurmen aloilla, joilla ei tuoteta maataloustuotteita, mutta ne tulee säilyttää avoimena. Tähän asti ehdon täyttymisen on voinut tehdä laiduntamalla tai niittämällä alan viimeistään 15.9.

Ekojärjestelmätuen talviaikaisen kasvipeitteen sitoumuksessa **PYSYVIEN NURMIEN SÄILYTTÄMISVAATIMUS** koskee jatkossa vain toimenpiteeseen ilmoitettuja pysyvän nurmen lohkoja. Kaikkia pysyvän nurmen lohkoja ei ole pakko jatkossa valita ekojärjestelmätuen mukaan. Toimenpiteen ulkopuolisia pysyviä nurmia eivät koske ekojärjestelmän tukiehdot, kuten säilyttämisvaatimus.

VILJELYN MONIPUOLISTAMINEN tulee viljelykierron rinnalle. Vuosittain tulee toteuttaa joko viljelykiertoa tai viljelyn monipuolistamista. Viljelyn monipuolistami-

nen tarkoittaa sitä, että jos tilalla on peltoa 10–30 hehtaaria, tulee viljellä vähintään kahta kasvia ja pääkasvia ei saa olla yli 75 % tilan peltoalasta. Jos tilalla on peltoa yli 30 hehtaaria, tulee viljellä vähintään kolmea kasvia ja pääkasvia ei saa olla yli 75 % tilan peltoalasta eikä kahta pääkasvia yli 95 % peltoalasta.

MONIMUOTOISUUSPELTOJEN perustamiseen on tullut lisää mahdollisuuksia. Tästä vuodesta alkaen monimuotoisuuskasvusto on mahdollista perustaa myös kaislatoina tai saarekkeina maisemapiirteeksi. Lisäksi monimuotoisuuskasvien alalla sallitaan tästä eteenpäin kasvinsuojeluaineiden käyttö pesäketorjuntana vaikeissa rikakasvitilanteissa. Monimuotoisuuskasvien pölyttäjähönteis- ja maisemakasvien kasvilistaan sekä peltolintukasvien kasvilistaan lisätään herne ja härkäpapu. Tällä muutoksella edistetään kotimaisen monimuotoisuussiemenseosten tuotantoa.

Ekojärjestelmätuen **LUONNONHOITONURMISSA** edellytetään jatkossa, että kasvuston on oltava

pääasiassa heinä- ja muita nurmi-rehukasveja.

SUOJAVYÖHYKKEITÄ voi perustaa vielä vuosina 2025 ja 2026. Vipun karttatasolta voi tarkistaa suojavyöhykkeiksi sopivat alat. Kasvustoa voi perustamisen yhteydessä lannoittaa. Tänä vuonna kasvuston voi perustaa suoja-tilaan, jolloin ensimmäinen suojavyöhykevuosi on 2026.

TURVEMAAN suojelua koskevat vaatimukset laajenevat. Jos peruslohko on maalajiltaan turvetta, ei sieltä saa ottaa maa-ainesta, polttaa kasvustoa tai kaivaa uusia avo-ojia. Lisäksi pysyvien nurmien kyntäminen turvetta olevilta peruslohkoilta on sallittua vain kerran neljässä vuodessa. Jos edellä mainittuja toimenpiteitä haluaa lohkoilla tehdä, pitää maanäytteillä todentaa, että lohko ei ole turvemaata.

Heli Kallioinen

© MAASEUTUVERKOSTO YRJÖ TUUNANEN

Maanviljelijä - olet tärkeä!

Ilman sinua, iso osa maataloudesta seisoisi paikallaan. Tämän takia haluaisimme muistuttaa sinua vakuuttamaan myös itsesi ja läheisesi.

www.lyyti.in/LTmame

Pyydä yhteydenottoa LähiTapiolan maatalo-asiiantuntijoilta!

 LÄHITAPIOLA

Ajankohtaista Ruokavirastosta

Hae kansallisia kotieläintukia 17.2.–13.3.2025 Vipu-palvelussa

Helmikuussa avautuvat seuraavat eläintukien haut:

- Pohjoiset kotieläintuet
 - tuki emolehmistä, sonneista ja teurastetuista hiehoista
 - tuki teurastetuista sonneista C3- ja C4-tukialueilla
 - tuki uuhista ja kutuista
- Sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettu tuki

Tutustu tukien ehtoihin ennen hakua ruokavirasto.fi-verkkosivustolla.

Sikojen ryhmäkarsinoiden tilavaatimus koskee nyt kaikkia sikaloita

Vieroitettujen porsaiden, lihasikojen ja kasvatussikojen ryhmäkarsinan esteetöntä lattiapinta-alaa on nyt oltava eläimen painosta riippuen 0,15–1,20 m²/eläin.

Siirtymäajan päättymisen vuoksi vaatimukset ovat koskeneet kaikkia sikaloita tämän vuoden alusta alkaen. Sikalan käyttöönoton ajankohta tai tehdyt peruskorjaukset eivät vaikuta tilanteeseen.

Siipikarjan pitäjä: huolehdi rekisteritiedot ajan tasalle eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterissä

Tietojen pitäminen ajan tasalla koskee myös pienimuotoista, harastemaista tai väliaikaista siipikarjan pitoa. Päivitä tiedot eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterissä, jos niihin tulee muutoksia tai lopetat eläinten pidon.

Rekisteri-ilmoitus koostuu pitopaikkailmoituksesta (missä pitopaikka sijaitsee) ja eläintenpitoilmoituksesta (mitä eläimiä pitopaikassa on ja missä tarkoituksessa). Tiedot pitää päivittää 30 päivän kuluessa muutoksesta.

Käy tarkistamassa ja päivitä tiedot Ruokaviraston verkkoasiointipalvelussa tai toimita muutokset oman kunnan maaseutuelinkeinonviranomaiselle.

Ruokaviraston asiointipalveluissa huoltokatko 14.–17.2.2025

Käyttökato estää pääsyn esimerkiksi seuraaviin palveluihin: eläinrekisteri, eläintenpitäjärekisteri, Hyrrä, Neuvojarekisteri, Vipu-palvelu ja Vipu-mobiili. Huoltokatko alkaa 14.2. kello 16.15. Asiointipalvelut ovat normaalisti käytettävissä viimeistään 17.2. kello 8. Palvelut voivat olla käytettävissä jo aiemmin.

Oletko lopettamassa eläinten pidon?

Toimintaohje QR-koodista eläinrekisteritietojen päivittämisestä, eläimen lopettamisesta tai kotiteurastamisesta sekä sivutuotteiden tai kuolleen eläimen hävittämisestä.

Suu- ja sorkkatautia Saksassa

Saksassa todettiin tammikuussa suu- ja sorkkatautitapaus pienellä vesipuhvelitilalla Brandenburgin alueella. Tartuntatilan eläimet lopetettiin ja tilan ympärille perustettiin rajoitusvyöhykkeet. Toistaiseksi ei ole löydetty uusia tautitapauksia.

Suu- ja sorkkatauti on erittäin helposti leviävä virustauti, joka aiheuttaa merkittäviä tuotantotappioita ja taloudellisia menetyksiä, mutta ei tartu ihmisiin.

Kaikista tautiepäilyistä pitää ilmoittaa virkaeläinlääkärille välittömästi, jotta taudin leviämistä voidaan hillitä ja sen aiheuttamia vaikutuksia pienentää.

Siipikarjan ja muiden kesylintujen ulkonapito-kielto 8.2.–31.5.

Jokakeväisen siipikarjan ja muiden kesylintujen ulkonapitokiellon tarkoituksena on estää lintuinfluenssan tartunnat luonnonvaraisista linnuista siipikarjaan ja muihin kotieläimiin pidettäviin lintuihin.

Ulkonapitokiellon aikana siipikarja ja muut linnut on joko pidettävä sisätiloissa tai niiden käyttämä ulkoiluala on oltava kauttaaltaan aidattu ja katettu riittävän tiheällä verkolla tai muulla vastaavalla tavalla. Jos linnuilla on pääsy suojatulle ulkoilualueelle, on asiasta ilmoitettava etukäteen kunnaneläinlääkärille.

© MAASEUTUVERKOSTO MARTINA MOTZBÄUCHEL

Viljelijätukien sosiaalinen ehdollisuus

Sosiaalinen ehdollisuus koskee vain niitä maataloja, joissa työsuhteen kriteerit täyttyvät. Ehdollisuus ei tuo uutta tarkastusmenettelyä, koska Aluehallintovirasto (Avi) on vuosien aikana jo tehnyt tähän liittyviä tarkastuksia. Kannattaa huomioida, että myös perheenjäsen voi olla työsuhteessa. Työnantajavelvollisuuksiinkaan ei tule muutoksia. Silti kannattaa varmistaa, että vaatimukset täyttyvät.

Avi tarkastaa

Avin ensimmäistä mahdollista tarkastusta ei ole syytä pelätä, vaan tarkastus kannattaa mieltää enemmänkin neuvonnallisena. Mikäli Avilta tuleviin korjauskehotuksiin ei reagoida ja asia havaitaan toisen tarkastuksen yhteydessä, voi sanktioitavaa tulla ensimmäiseen tarkastukseen asti. Avi arvioi aina asian vakavuuden, laajuuden, jatkuvuuden, toistuvuuden ja tahallisuuden.

Työnantajavelvollisuudet

Maaseudun työnantajaliitolla (<https://tyonantajat.fi/>) on ensisijainen tulkintaoikeus työnantajavelvollisuuksiin ja TESeen liittyvissä asioissa. Työturvallisuusasioissa työnantajia neuvoo ensisijaisesti Työturvallisuuskeskus (<https://ttk.fi/>). Työpaikan riskejä arvioidaan myös mm. työterveyshuollon työpaikkakäynneillä. ProAgrian asiantuntijat avittavat Neuvo-avustuksella henkilöresursseihin (HR) liittyvissä asioissa.

Turvallisuus, terveys ja hyvinvointi

Työnantajan pitää ensisijaisesti varmistaa työntekopaikan fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus sekä työntekijöiden terveys ja hyvinvointi. Tarkoituksena on ennakoivasti arvioida ja vähentää tapaturmia, vammoja ja työperäisiä sairauksia sekä vähentää työn suoriutumista edistäviä asioita, jotta työntekijät saavuttavat heille asetetut tavoitteet.

Valmistautuminen

Ihannetilanteessa jo ennen ensimmäistäkään työntekijää on arvioitu, mitä työtä itse voidaan ja on järkevä tehdä sekä mitä työtä on teetettävä muulla työvoimalla. Ennen palkkausta on hyvä pohtia kirjallisen työsopimuksen kohtia. Viimeistään rekrytoinnin jälkeen valittu työntekijä ilmoitetaan lakisääteiseen työterveyshuoltoon. Sehän on yrittäjälle itselleen vapaaeh-

toista, mutta työvoimalle pakollinen heti ensimmäisestä työpäivästä alkaen.

Riskit hallintaan

Työmaalla arvioidaan työntekopisteiden ja niiden välisten alueiden turvallisuus. Riskipaikkoja pyritään vähentämään tai ainakin pienentämään riskiä. Esim. huomiomerkinä ovat työmailla aika yleisiä, koska kaikkia riskiä ei aina voida poistaa. Työnantajavastuisiin kuuluvat myös mm. perehdytys, työuoro-suunnittelu ja työaikakirjanpito.

Suojaimet

Työvaatetuksen lisäksi tarvitaan

asiaankuuluvia henkilösuojaimia. Työnantaja velvoittaa käyttämään suojaimia, ja se kannattaa tehdä selväksi myös työntekijöille. Työnantaja on aina ensisijaisessa vastuussa, jos jotain sattuu ja mikäli ei ole muuta osoittaa. Suosittelemme menettelyä, jossa suojainkäytön laiminlyönti johtaisi ensin suulliseen varoitukseen ja jatkuessaan jopa irtisanomiseen. Työturvallisuuden kuuluvat myös mm. kemikaaliluettelo, johon kirjataan työmaalla käytössä olevat tai varastoitavat kemialliset aineet. Luettelo ja siihen kuuluvat eri aineiden mukaiset dokumentit säilytetään työpaikalla.

LIISA KOSKELA

Työajan seurannassa toimintatapa on vapaa, mutta kannattaa suosia kirjallista tai sähköistä menettelyä. Maaseudun työnantajaliiton jäsen saa MTA-materiaalia ja esim. ProAgrialla on ProAika-sovellus, joka soveltuu myös työn kehittämiseen.

Lisätietoja ProAika-sovelluksesta:

Perehdytys

Perehdytys on työnantajan velvollisuus ja työntekijän oikeus. Siinä ei saa olla huolimaton eikä uuden työntekijän osaamisesta saa olettaa yhtään mitään. Perehdytysuunnitelma on kirjallinen, sen laatimisessa on mietitty esim. mikä on työntekijäroolin tavoite ja menettelyt, kuka perehdyttää ja miten asiat on tarkoitus tehdä. Kuittauskohtakin siinä on hyvä olla.

Työohjeet

Perehdytykseen liittyy tiiviisti työohjeistus eli varsinaiset työohjeet. Niiden pitää olla selkeät ja ymmärrettävät, tarvittaessa jopa rautalankaversiona. Työohjeita pitää myös päivittää, samoin riskiarviointia. Kannustan käyttämään ulkopuolista konsultaatiota, koska omille asioille sokeutuu helposti. Valmistautumisessa ja työnantajan toimimisen matkan varrella voi hyödyntää asiantuntija-apua esim. Neuvo-rahoituksella. Neuvo-korvaus pienentää yrittäjän itsensä maksettavaksi jääviä konsultaatiokustannuksia.

Liisa Koskela

Maatalousyrittäjän kumppani

Tarjoamme kaikki maatalousyrittäjän palvelut saman katon alta. On kyseessä sitten rahoitus investoinneillesi, sukupolvenvaihdoksen järjestelyt, tilasi vakuuttaminen ja riskienhallinta tai sijoittamisen tarpeet, järjestämme yrityksesi tarpeita vastaavat palvelut.

Olemme lähelläsi ja sinua varten: op.fi/keski-pohjanmaa/soitasuoraan

OP Keski-Pohjanmaa

 Maveplan

 SUOMALAISTA PALVELUA

PELTOJEN VESITALOUS KUNTOON LUOTETTAVASTI

> HYÖDYNNÄ SALAOJITUKSEN KOHONNUT INVESTOINTITUKI NYT!

Maveplan tarjoaa peltojen laadukkaat kuivatussuunnitelmat. Teemme tilakohtaiset sekä useita tiloja käsittävät kuivatusratkaisut.

> **Salaojasuunnitelmat**

Kokeneet salaojasuunnittelijamme tekevät salaojasuunnitelmat tilan tarpeisiin sopivaksi.

> **Salaojakartat mobiililaitteisiin**

Ojien paikantaminen helpottuu ja kartat kulkevat aina mukanasasi kännykässä

> **Valtaoja- ja putkitussuunnitelmat**

Valtaojien kunnostushankkeiden suunnittelu ja putkitussuunnitelmat.

Ota yhteyttä lähimpään asiantuntijaan, me palvelemme.

- > **Sikkilä Markus** 050 590 9735
- > **Hihnala Seppo** 040 028 3570
- > **Niemelä Markus** 044 741 4339

Pohjustamme unelmia

www.maveplan.fi

Parhaat ratkaisut umpilehmien ruokintaan

Umpilehmien oikeanlainen ruokinta varmistaa tuotoskauden käynnistymisen. Matalaenergisän säilörehun ja riittävän valkuaispitoisuuden lisäksi oleellista on kivennäisten saanti.

Esimerkkejä toimivista umpikauden rehuratkaisuista:

Tunnu-Tähti
Tarvittava täydennys yhdessä tuotteessa.

Premi-Tähti Fosfori Oh+
Varma vaihtoehto appeeseen.

Katso koko valikoimamme nettisivuiltamme!

08 514 4700 | www.kinnusentahtirehut.fi

Hietalahti ja Pojat Oy

Toimittaa kattavasti laadukkaat betonielementit suunnittelusta asennukseen juuri Teidän tarpeisiin ammattitaidolla!

- Kysy niin kerromme lisää -

Myynti: 040 - 8345 106 / myynti@hietalahtijapojat.fi

Teollisuushallit

Maatalousrakennukset

Talorakentaminen

Betonielementit
maatalouteen, teollisuuteen ja asumiseen

Hietalahti ja Pojat Oy
www.hietalahtijapojat.fi

@ProAgria #proagria

Mob-laidunnus

TOIVE-
JUTTU

Laiduntaa voi monella tavalla. Voidaan puhua esimerkiksi osa-aikaisesta, kaista-laidunnuksesta tai Suomessa hieman tuntemattommasta mob-laidunnuksesta.

Mob-laidunnus on laidunnustrategia, jossa laidunnus aloitetaan, kun lohkon tai kaistan nurmimassa on suuri. Kaistalla eläimet laiduntavat vain noin kahdesta kolmeen päivää, mutta laidunkierto on pitkä. Käytännössä laidunnurmelle tavoitellaan riittävän pitkää lepoaikaa ennen uuden syöttökierroksen aloittamista. Syöttökertoja on kesän aikana vain noin kolme, kun laitumen lepoaika on tavanomaista laidunnusta pidempi. Puhdistusniittoja mob-laitumelle ei tehdä lainkaan.

Mob hiilensitojana

Mob-laidunnus eroaa tavanomaisesta laidunnuksesta myös siten, että nurmikaiselta syötetään vain noin 30–40 %, ja nurmeen jää pidempi sänki. Tällä tavoitellaan nurmen parempaa kasvuun lähtöä. Pitkä sänki lisää myös hiilisyötteen määrää maahan. Hiilisyötteen lisäksi maan kasvukuntoa edistää ylilaidunnuksen välttäminen. Roivainen ja Sairanen (2024) toteavatkin, että mob-laidunnuksessa tasapainoillaan yli- ja alilaidunnuksen välillä. Laidunnuksessa hiilensidontaan vaikuttavat esimerkiksi maalaji ja käytettävät kasvilajit. Potentiaali hiilensitojana tai hiilivaraston ylläpitäjänä on maailmalla tunnistettu, joten mob-laidunnus voisi toimia hiiliviljelytoimenpiteenä.

Suomessa tarvitaan tutkimusta

Mob-laidunnus vaatii tavanomaista laidunnusta enemmän pinta-alaa, ja kaistat täytyy mitoittaa

nurmimassan ja laiduntavien eläinten määrään sopivaksi. Kesän loppupuolella voikin joutua käyttämään lisänä tavanomaisia laidunlohkoja tai lisäruokintaa. Luonnonvarakeskus on tehnyt hiehoilla vuosina 2022 ja 2023 mob-laidunnuskokeita, joissa saatiin tietoa muun muassa lannoituksista. Laidunnusmuodon soveltamista lypsäville lehmille tuki kokeessa otetut näytteet laidunnurmesta. Kun nurmesta syödään vain kasvin yläosat, syöty rehu on sulavampaa. Asia vaatii lisää tutkimusta, mutta kenties mob-laidunnusta nähdään tulevaisuudessa laajemmin myös Suomessa.

Johanna Malinen

JOHANNA MALINEN

Lisätietoa:

Mob-hiilensidonta

Hiehojen
mob-laidunnus

Talvijaloittelun viisi vinkkiä

- 1 Hiehot harjoittelemaan**
Jaloittelua kannattaa harjoitella jo pienestä pitäen, jos se on tilalla mahdollista. Jaloitteluun ja ulkoiluun tottuneita eläimiä on mukavampaa ja turvallisempaa käsitellä.
- 2 Suunnitelmallisuus**
Suunnittele mitkä eläimet jaloittelevat ja milloin jaloittelevat vai pääsevätkö eläimet ulos vapaasti. Jaloittelu onnistuu myös robottikarjassa, siitä löytyy hyviä esimerkkejä kotimaastakin. Suunnitteluun ja rakennushommiin kannattaa ryhtyä hyvissä ajoin ennen talvea, jotta kaikki olisi valmista h-hetkellä. Selkeät kulkureitit ja niiden turvallisena pitäminen edistävät talvijaloittelua.
- 3 Jos rakennat uutta**
Jos jaloittelutarha rakennetaan alusta alkaen, perehdy huolellisesti alueesi lainsäädäntöön ja ohjeistuksiin. Jaloittelutarhalle on pinta-alavaatimuksia ja sijoittelua säädellään. Kokonaispinta-alaa tulee olla vähintään 50 m² ja 6 m²/lehmä. Hyvin suunniteltua ja toimiva alue on paitsi katseen kestävä, myös mukava käyttää tulevaisuudessakin.
- 4 Muista jaloittelun hyödyt**
Talvijaloittelun järjestämisessä on työtä, mutta siinä on myös etuja. Nauta on sosiaalinen laumaeläin ja ulkoilu on virkistystoimintaa eläimille. Lumi tekee hyvää sorkille. Tyhjempää navettaa on helpompi siivota.

5 Linkkivinkkejä jaloitteluun

Savonia Ammattikorkeakoulun ja ProAgrian JALAKA-hankkeen laidunnus- ja jaloitteluopas:

Maatila 2023- ja JALAKA-hankkeen Ylös ja ulos -jaloittelun käytännön kokemuksia robottikarjoista -webinaarin tallenne:

Nautalehden 5/2014 artikkeli jaloittelun eduista:

Johanna Malinen

Järvenojat investoivat eläinten hyvinvointiin

Järvenojat asettavat tavoitteita ja tekevät kovasti töitä niiden eteen. Järvenojan tilalla kokoontuu kerran vuodessa tilatiimi, jossa ovat tilan väen lisäksi asiantuntijat **Katja Tulppo** Fabalta, **Heidi Kyösti** Lehmälääkäreiltä ja **Katja Kellokoski** ProAgrialta. – Yhteistyössä on voimaa, kun kaikkien näkemykset auttavat kehittämään tilaa, toteaa Järvenoja. Tilan käytännöksi on muodostunut tapa kirjata seuraavan vuoden tavoitteet valkotaululle, joka on sopivasti kahvihuoneen seinällä. Tavoitteisiin on helppo palata vuoden aikana ja toteutuneet tavoitteet voi viivata yli. Nelikenttäänalyysi on ollut toimiva, koska siihen on mahdollista määrittää kaikkein kiireellisimmät työt ja toisaalta työt, jotka voi tehdä kaikessa rauhassa. Tavoitteena on ollut nostaa meijeriin menevän maidon määrää sekä parantaa utareterveyttä. Vuoden 2024 aikana

utareterveys parani roimasti. Jarno kertoo, että aikaisempien utareterveyshoitojen määrä puolittui, ja tuulettimien myötä lehmien kintereet ovat pysyneet parempina. Tähän on vaikuttanut sekin, että parsimattojen reuna on hioutunut eikä hankaa enää niin paljon kuin uutena.

Taajuusmuuntimet hintansa arvoisia

Tuulettimissa on taajuusmuuntimet, jotka ovat Jarnon mielestä olleet hintansa arvoisia. Aikaisemmat puhaltimet puhalsivat koko ajan täysillä tai eivät ollenkaan. Täysillä puhaltavista tuulettimista kuului aikamoinen humina. Asennon sopiva löytäminenkin oli hankalaa, koska täysillä puhaltavat tuulettimet puhalsivat kuivikkeetkin parsista. Uusien tuulettimien tehojen säätöä tilan väki joutui harjoittelemaan. Aluksi tehot olivat 80 % maksimista. Tehoja laskettiin 75 %, minkä todettiin olevan sopi-

va. Puhaltimet puhaltavat talvelakin pienellä teholla, jolloin navetassa on tasaisempi lämpö. – Enää eivät ruokintavisiireitä avatessa pienimmät juomakupit jäädy, toteaa Jarno. Puhaltimien ansiosta ilmastointia voi pitää isommalla, jolloin kosteus poistuu navetasta. Se säästää navetan rakenteita pitkällä aikavälillä. Jarno kertoo myös kuivikkeen käytön vähentyneen jopa 20 %.

Lämpöstressistä vain haittaa

Lypsylehmien puolelta asennettiin vanhat puhaltimet hieho/umpihiphattoon. Umpilehmät ovat tärkein ryhmä viilennystä ajatellen, koska lämpöstressaantunut umpilehmä syö huonommin ja todennäköisesti tiinehtyy seuraavalla lypsykaudella huonommin. Lämpöstressistä kärsineen umpilehman tuotos seuraavalla kaudella voi olla jopa 500–1000 kg pienempi kuin normaalisti. Myös sikiö kasvaa hei-

kommin heikentyneen aineenvaihdunnan takia. Järvenojan tilalla hedelmällisyyden tunnusluvut ovat huippuluokkaa. Tiineenä 100 pv poikimisesta on ollut jo pitkään keskimäärin 75 %.

Investoinnit hyvinvointiin kannattavat

Eläinten hyvinvointia parantamalla myös työt navetassa helpottuvat. Jarno kertoo, että eläinten hoitotyötä on ollut selvästi vähemmän, samoin erottelumaitoja. Terveenä eläin myös tuottaa hyvin. Työhönsä sitoutunut tuottaja varmistaa eläimille parhaat mahdolliset olosuhteet, seuraa eläinten terveydentilaa ja pitää ammattitaitonsa ajan tasalla. Myös tuottajan omalla jaksamisella ja hyvinvoinnilla on vaikutusta siihen, miten eläimet voivat.

Katja Kellokoski

Jarno ja Elina Järvenoja Toholammilta ovat tehneet eläinten hyvinvointia parantavia investointeja eläinterveyttä ja työhyvinvointia silmällä pitäen. Viimeisin investointi on tuulettimien lisääminen lypsävien osastoon ja hieho/umpipihattoon. Pitkät kuumat jaksot kesällä rasittivat lehmiä ja ne kärsivät lämpöstressistä. Tuulettimista toivottiin apua siihen, että maitomäärä ja maidon pitoisuudet pysyvät kesällä yhtä korkealla kuin muutenkin vuoden aikana. Samalla haettiin parannusta eläinterveyteen.

Järvenojan navetassa puhaltimet puhaltavat talvellakin pienellä teholla, jolloin navetassa on tasaisempi lämpötila. Kesällä tuulettimien taajuusmuuntimet takaavat sen, että navetassa säilyvät eläimille sopivat olosuhteet helteelläkin. KUVAT: ELINA JÄRVENOJA

Lypsylehmiä navetassa tuuletin pyörii jatkuvasti 17 Hz:n taajuudella. Tuuletin nostaa kierroksia 14°C lämpötilasta. Kun lämpötila on 20°C, tuuletin puhaltaa maksimikierroksilla, jotka on rajoitettu 75 %:iin tehosta. Silloin kuivikkeet pysyvät vielä parsissa.

SUUNNITTELETKO INVESTOINTIA? -webinaari

14.2. klo 10–11

Onnistunut investointi vaatii pitkän ajan suunnittelua ja selkeät tavoitteet. Olipa tarkoituksena lisätä tuotantokapasiteettia, parantaa tuottavuutta tai ottaa käyttöön uutta tekniikkaa, on tärkeää, että investoinnit ovat linjassa yrityksen pitkän aikavälin tavoitteiden kanssa ja tukevat kestävä ja kannattavaa maataloutta. Yrityksen strategia ohjaa toimintaa ja investointeja, auttaen välttämään virheinvestointeja.

Webinaarin asiantuntijana toimii talousasiantuntija Katariina Tuominen. Katariina työskentelee monipuolisesti talouspuolen erilaisissa tehtävissä aina sukupolvenvaihdoksista investointisuunnitteluun. Lisäksi hän toimii myyntineuvottelijana ProAgria Kiinteistönvälitys Oy LKV:ssä. Katariinalta löytyy myös työkokemusta pankkisektorilta maa- ja metsätalousrahoitusten parista, joten hän osaa tarkastella asioita myös rahoittajan näkökulmasta.

Webinaari on tarkoitettu kaikille investoinneista kiinnostuneille. Tule mukaan kuuntelemaan, oppimaan ja keskustelemaan. Ilmoittautu viimeistään 13.2. Osallistumislinkki lähetetään ilmoittautuneille ennen tilaisuutta. Jos et pääse linjoille, kannattaa ilmoittautua mukaan, sillä lähetämme ilmoittautuneille tallennelinkin webinaarin jälkeen.

Webinaari on osa ProAgrian valtakunnallista maksutonta talouswebinaarisarjaa.

Ilmoittaudu tästä
viimeistään 13.2.

ProAgria Keski-Pohjanmaa

PERUSTETAANKO OSAKEYHTIÖ? -webinaari

11.4. klo 10–11

Syvennymme webinaarissa maatalousyrityksen osakeyhtiöittämisen maailmaan. Osakeyhtiömuotoisten maatalousyritysten määrä on kasvanut jatkuvasti ja tällä hetkellä osakeyhtiöitettyjä tiloja on 1400 kappaletta. Osakeyhtiöittämissä tehdään eri kokoisille maatalousyrityksille ja siitä saavutettavat hyödyt ovat tapauskohtaisia.

Olisiko osakeyhtiöittäminen vaihtoehto juuri sinun yrityksellesi? Milloin ja miten sitä kannattaa lähteä selvittämään? Mitä osakeyhtiö tarkoittaa käytännössä? Muun muassa näitä asioita selvitetään webinaarissa.

Äänessä webinaarissa on ProAgrian asiantuntija Marjut Luoma, joka kohtaa työssään maatilayrityksiä muun muassa yhtiöittämisen merkeissä.

Webinaari on tarkoitettu kaikille yhtiöittämisestä kiinnostuneille. Tule mukaan kuuntelemaan, oppimaan ja keskustelemaan. Ilmoittautu viimeistään 10.4. Webinaari on maksuton. Osallistumislinkki lähetetään ilmoittautuneille ennen tilaisuutta.

Jos et pääse linjoille, kannattaa ilmoittautua mukaan, sillä lähetämme ilmoittautuneille tallennelinkin webinaarin jälkeen.

Ilmoittaudu tästä
viimeistään 10.4.

ProAgria Keski-Pohjanmaa

STRATEGIA – YRITYKSEN MENESTYKSEN AVAIN -webinaari

28.3. klo 10–11

Strategia on suunnitelma, joka kuvaa selkeästi, mihin yritys haluaa toimintaansa suunnata. Se sisältää esimerkiksi tavoitteita ja konkreettisia toimenpiteitä niiden saavuttamiseksi. Hyvä strategia auttaa yritystä reagoimaan muutoksiin, hyödyntämään uusia mahdollisuuksia ja varautumaan tulevaisuuden haasteisiin.

Strategiatyö perustuu yrittäjän arvojen ja tavoitteiden tunnistamiseen sekä yrityksen lähtötilanteen ja toimialan analysointiin. Hyvin suunniteltu strategia auttaa saavuttamaan kilpailuetua, parantamaan suorituskykyä ja varmistamaan kestävä kasvun yhdistämällä mission ja vision operatiivisiin suunnitelmiin.

Ilmoittaudu mukaan 28.3. klo 10–11 järjestettävään webinaariimme, jossa asiantuntijamme Jenni Kärmeniemi ja Auli Teppinen kertovat, mitä strategia tarkoittaa käsitteenä ja prosessina. Saat konkreettisia esimerkkejä ja työkaluja strategiatyön toteuttamiseen.

Webinaari on tarkoitettu kaikille strategiasta kiinnostuneille. Tule mukaan kuuntelemaan, oppimaan ja keskustelemaan. Ilmoittaudu viimeistään 27.3. Webinaari on maksuton. Osallistumislinkki lähetetään ilmoittautuneille ennen tilaisuutta.

Jos et pääse linjoille, kannattaa ilmoittautua mukaan, sillä lähetämme ilmoittautuneille tallennelinkin webinaarin jälkeen.

Webinaari on osa ProAgrian valtakunnallista ja maksutonta talouswebinaarisarjaa.

Ilmoittaudu tästä
viimeistään 27.3.

ProAgria Keski-Pohjanmaa

SANI
by Santa's Hotels

TALVILOMA-
TARJOUS
-20%

TULE VIETTÄMÄÄN TALVILOMAA KALAJOELLE
SANTA'S RESORT & SPA HOTEL SANIIN!

Viihtyisä kylpylähotellimme Kalajoella toivottaa sinut tervetulleeksi viettämään monipuolisten mahdollisuuksien talvilomaa!

Kun majoitut vähintään kaksi yötä aikavälillä
14.2.-9.3.2025 säästät 20% majoituksen hinnasta.

  Santa's Resort & Spa Hotel Sani
@santasresort

VARAA LOMASI NYT!

santashotels.fi

Menesty suunnittelulla ja seurannalla

PROAGRIAN KUVAPANKKI

Ruokinnan suunnittelussa ProAgrian ruokinta-asiantuntijat huomioivat nykyisellä ruokinnalla saavutetut tulokset. Tarkasteluun otetaan myös nurmen, säilörehun ja laitumen laatu sekä hinta, tilan tuotos- ja terveys-tavoitteet, muiden rehujen saataavuus sekä niiden hinta ja käytössä olevat teknologiat ja resurssit. Karjakompassin avulla ruokinnan asiantuntijat pystyvät simuloimaan vaihtoehtoja ja etsimään parhaimmat ratkaisut maidontuotannon kehittämiseksi. Ruokinnan kehittämiseen kanssamme kuuluvat ruokinnan suunnittelu, seuranta ja onnistumisen havainnointi. ProAgrian ruokinta-asiantuntijoilta saat puoleetonta ja ajantasaista neuvontaa, olipa tarpeesi tai tavoitteesi millainen tahansa.

Automaattilypsytiloille

Automaattilypsyyn erikoistuneet asiantuntijamme auttavat robotilypsyyn siirtyviä, aloittavia tai siitä jo kokemusta saaneita tiloja saamaan parhaan mahdollisen

hyödyn robotin ominaisuuksista ja mahdollisuuksista. Asiantuntija kulkee rinnalla sekä auttaa löytämään uusia näkökulmia ja kehittämisen paikkoja. Tavoitteena on parempi tulos.

Robottitieto tuottamaan

Tuottavat ruokintataulut -palvelussa käydään yhdessä läpi robotin tuottamaa dataa. Jos tilanväki haluaa säästää aikaa, datan kerääminen voi tapahtua ilman väen osallistumista siihen. Silloin yhdessä käydään vain havainnot ja kehityskohteet läpi. Parhaimman tuloksen saa, kun seuranta on säännöllistä, kerran kuukaudessa tapahtuvaa. Silloin kun muutoksia tulee ruokintaan, seuranta kannattaa tehdä vielä tiheämmin. Ruokintaan tehtyjen muutosten vaikutusten arviointi tapahtuu nopeammin, jolloin tarvittavat muutokset ruokintaan tehdään ajoissa eikä tuotosmenetystä tapahdu. Etäseurantojen avulla ruokinta-asiantuntijasi pysyy jatkuvasti ajan tasalla ruokinnan kannalta tärkeimmistä tuotannon tunnusluvuista. Hän nä-

kee nopeasti päivitettyjen ruokintasuunnitelmien muutosten vaikutuksen tuotantoon ja tekee tarvittaessa muutosehdotuksia.

Seurantalaskelma

Karjakompassin seurantalaskelmalla tarkennetaan etäseurannoissa havainnoituja tunnuslukuja. Karjakompassin seurantalaskelma on yhden päivän laskelma siitä, miltä tilasi tuotanto näyttää. Se kertoo maitotuoton ja rehukustannuksen erotuksen, jossa on mukana tilalla käytössä olevien karkearehujen tuotantokustannus. Jos tilakohtaista tuotantokustannusta ei ole laskettu, käytetään keskimääräistä kustannusta. Tarkemman tuloksen saa, kun käytetään tilan omia tuotantokustannuksia. Maitotuoton ja ostorehukustannuksen erotus sekä ostorehukustannus litraa kohden ovat myös mielenkiintoisia lukuja. Niillä verrataan erilaisia rehustusvaihtoehtoja ja simuloidaan parhaimpaan taloudelliseen lopputulokseen johtavia rehustustapoja. Seurantalaskelma kertoo myös EKM-hyöty-

suhteen ja lehmän vakiotuotoksen, jolloin nähdään ruokinnan tehokkuus. Kotieläinten ruokinnan suunnittelulla sekä tuotoksen ja kustannusten seurannalla varmistat hyvän tuloksen.

Ruokintapalveluista talouden johtamiseen

ProAgrian ruokintapalveluiden avulla kehität maitotilasi ruokinnan tehokkuutta ja tarkkuutta. ProAgrian maidontuotannon asiantuntijat ovat alan parhaita nautojen ruokinnan osaajia. Ruokinnan suunnittelua toteutetaan karjaloilla tarkasti eri tuotosvaiheiden eläinten ruokinnalliset tarpeet täyttäen ja ylikuokinta välttämällä. Asiantuntijatiimimme ovat tukenasi myös silloin, kun tuotantolukujen lisäksi on tarpeen pohtia koko yrityksen johtamista, taloustilannetta ja kannattavuutta.

Katja Kellokoski

Verotilinpäätös 2024

Esitötetty veroilmoitus on syytä tarkistaa aina OmaVerossa ja lisätä siihen uupuvat vähennykset ja tulot. Erityisesti maatalousyhtymien tulee tarkistaa esitötetyt veroilmoitukset erityisen huolella keväällä, samoin kuin lopulliset veropäätökset syyskesällä. Eniten virheitä on korkojen vähentämättä jättämisessä ja nettovarallisuuden laskennassa, ja molemmilla on suuri merkitys verotuksen määrään. Vastuu virheiden korjauksista on yrittäjillä, ei verottajalla. Maatalousyhtymien on hyvä laittaa postiin 2-lomakkeen teon yhteydessä 50B-lomake, jolla ilmoitetaan yhtymän osakkaan yhtymään kohdistuvat maatalousvelkojen korot ja määrät. Tällöin korot tulevat jo toivottavasti oikein esitötetylle verolomakkeelle.

Verosuunnittelu vaatii henkilökohtaiseen tulonlähteeseen liittyvien vähennysten ja lisätulojen selvityksiä maatalouden tilinpäätöksen teon yhteydessä, mm. kotitalousvähennykset, matkakulut, luovutusvoitot ja muut pääomatulot mm. vuokrahuoneistoista, vaikka niitä ei liitetä 2-lomakkeen mukaan. Selvitysliitteet annetaan aikanaan esitötetyn veroilmoituksen mukana tai ne voi käydä lisäämässä sitä aikaisemmin OmaVerossa kohdassa Tulojen ja vähennysten ilmoittaminen. Verotuksen suunnittelun takia ne täytyy kuitenkin tietää tilinpäätöksen yhteydessä, joten on järkevää laittaa ko. selvitykset henkilön OmaVeron samalla kuin tekee 2-lomakkeen.

Verotuksen suunnitelmallisuus

Vuoden 2024 verotukseen voi vaikuttaa enää pääomatulo-osuuden määrittämisellä joko 0 %, 10 % tai 20 %:ksi, käyttöomaisuuden poistomäärillä sekä tulontasausvarauksen käytöllä. Käytettävissä on myös laskennallisia ja arvionvaraisia vähennyksiä, kuten työhuone- ja moottorisahavähennys, mutta niiden vaikutus on pieni. Merkittävien vähennyksistä on matkakuluvähennys, mikä vaatii ajopäiväkirjan ylläpitoa. Nyrkkisääntönä voi sanoa, että se kannattaa aina.

Verotuksen päätavoite tulee olla vuosittain tasaisesti kasvava verotettava kokonaistulo. Veropelko yleensä johtaa siihen, että työstä ei saa kunnon palkkaa, koska ei ole halua nostaa verotettavaa tuloa. Tämä ajattelutapa alentaa maatalousyrittäjän tuntipalkkaa laajentavilla tiloilla, kun työ lisääntyy, mutta tulos ei. Ja erityisesti nyt, kun ansiotuloverotus on todella edullisista 40 000 euroon asti, jossa vero on 25 % tasolla.

Poistojen määrittäminen

Pitkällä tähtäimellä ei ole taloudellisesti eikä verotuksellisesti järkevää tehdä koneista ja rakennuksista etupainotteisia poistoja, vaan poistoprosentti pitää suhteuttaa investoidun koneen tai rakennuksen suunnitelmanmukaiseen käyttöaikaan. Tällöin poistoja riittää tehdyn investoinnin tuottoajalle ja verottaja osallistuu hankinnan kuoletuksi isommalla prosenttiosuudella, kuin täysiä poistoja käytettäessä. Tämän vuoksi vuosille 2020–2025 myönnettyä uusien koneiden tuplapoistomahdollisuutta (50 %/v) ei ole järkevää käyttää lainkaan, etenkin silloin kun hankinta on tehty velkarahalla.

Perussääntönä on, että poistot eivät ylitä lyhennysten määrää. Tällöin tilan nettovarallisuus ei heikene, vaan paranee. Nyrkkisääntö rakennuksille sopivasta poistoprosentista on 7 % ja koneille 15 %. Nämä poistotasot vastaavat 14,5 ja 6,5 vuoden käyttöaikoja. Investointeihin otettujen lainojen lyhennykset on syytä pitää samassa tahdissa poistoaikojen kanssa, jottei jouduta maksamaan poistot ylittävien lyhennysten osalta lisäksi veroakin.

Vuosien 2020–2025 kohdennetulle uusien koneiden tuplapoistoille ei maatalouden verosuunnittelussa ole lainkaan tarvetta. Perustetta sille ei ole maatalouden tuloksentekokyvynkään puolesta nyt, eikä ensi vuonnakaan. Veroja ei kannata säästää väärässä paikassa eli alhaisilla ansiotulotasolla. Etenkin alle 30 500 € ansiotulotasolla poistojen verohyöty jää hyvin alhaiseksi (vero-% keskimäärin 20 %).

Lainaraha kannattaa neuvotella aina tasalyhennyslainaksi annuiteetti- tai tasaerälainan sijaan, koska sillä poistot on helpompi ta-soittaa vastamaan lyhennyksiä. Lisäksi tasalyhennyslainassa korkomenokin on alhaisempi. Nykyisessä tilanteessa, jossa tukimaksatukset keskittyvät loppuvuoteen, kannattaa lainat ottaa kertalyhenteisinä ja eräpäivällä 28.12., jotta ne tulevat varmasti maksuun kuluvalle verovuodelle.

Tulontasausvaraus

Tulontasausvarauksia tulisi käyttää vain verotettavan tuloksen vuotuisten vaihteluiden tasaamiseen. Varauksen käyttäminen investointeihin synnyttää piilevää verovelkaa, joka tulee myöhemmin maksettavaksi. Jos tasausvaraus käytetään investointeihin, on puolet varauksen määrästä laitettava talteen, jotta varaukseen liittyvä piilevä verovelka pystytään aikanaan hoitamaan.

Epäedullisimmin tulontasausvaraus käytetään silloin, kun se

kohdennetaan koneisiin tai rakennuksiin, jotka hankitaan täysin velkarahalla. Kun 10 000 € kone on hankittu velaksi ja se poistetaan varauksella nolville, joudutaan lyhennykset hoitamaan täysin verotettavalla tulolla. Kun poistoja ei ole, ei ole verottomia tuloja, joilla lyhentää velkaa ilman maksuvalmiusongelmaa. Lyhentäkseen eurolla velkaa, on eurosta pitänyt maksaa jo vero, tällöin 10 000 € lyhennys syö tilan tuloksesta pahimmillaan jopa 20 000 € marginaaliveron tasosta riippuen. Ei ole ihme, jos tila joutuu maksuvalmiusongelmiin!

Jos investoinnin pystyy tekemään täysin omalla rahalla, ei tasausvaraus käytettäessä synny piilevää verovelkaa. Vain kannattavan tilan voi ajatella käyttävän tasausvaraus näin, mutta silloinkin mieluiten pienimpien poistoprosenttien kohteisiin ja sielläkin mieluiten salaojiin, koska se ei vaikuta negatiivisesti nettovarallisuuteen. Ikävä kyllä tasausvarauksen enimmäismäärä nousi vuodesta 2024 alkaen 25 000 euroon eli tasausvarauksen maksimimäärä nousi 40 500 eurosta 75 000 euroon. Enimmillään niistä syntyvän verovelan määrä kasvoi nyt 20 000 eurosta 37 500 euroon.

Paras tulontasausvaraustapa

Vuonna 2024 kannattaa tulouttaa aikaisempien vuosien aikana kertyneitä tasausvarauksia suoraan tuloksi, jos tulotaso on alentunut edellisvuodesta. Tällöin saadaan siirrettyä verotusta korkeammasta veroasteesta matalampaan (esim. 50 %:sta alle 30 % tasolle). Tällä hetkellä tilojen tulokset näyttävät olevan pääsääntöisesti edellisvuotta heikompia. Tulevat vuodet voivat olla nykyisillä tuottajahintojen ja -kustannusten muutoksilla huonompia kuin aikaisemmat vuodet.

Tasausvarauksia tehdään yleensä sen vuoksi, ettei tasausvarauksen osalta haluta maksaa korkeaa veroa. Alhaisen tuottajahinnan aikana on järkevää maksaa vero aikaisempien vuosien siirretystä tulosta. Jos varauksen jättää tulouttamatta, tilalla ei välttämättä ole mahdollisuutta leikata tulosta, kun tulotaso seuraavan kerran nousee. Tilan verotettavaa tuloa ei kannata laskea niin alas kuin tuottajahinnan alenema nyt antaisi varaa, vaan purkaa kertyneitä tasausvarauksia tuloksi, ja lisäksi alentaa poistoja, jotta voi kerryttää lisää nettovarallisuutta seuraavaa tuottajahinnan nousukautta varten. Hyvällä nettovarallisuudella tuloksen nousu verotus saadaan hoidettua kevyellä, noin

30 % keskimääräisellä verotasolla. Lisäksi maatilalla korkea nettovarallisuus on edullista silloinkin, kun maatalo yhtiöitetään.

Varauksen purkamisen suoraan tuloksi on edullista myös, kun on suuria yksittäisiä suorita rahameinoja polttoöljyssä, kalkituksessa, ojituksessa, teiden, koneiden tai rakennusten kunnossapitokuluissa yms. Tuloutuksen avulla kuluja voidaan siten jaksoittaa verotuksessa useammalle vuodelle eli menon koko tuottoajalle, esim. jos on ostanut lannoitteet tuplana, voi tulouttaa tasausvaraus puolet menon määrästä hankintavuodelle.

Varaus voi käyttää verotettavan tuloksen tasaamiseen myös katovuoden aiheuttamien myyntitulojen notkahduksen takia, mutta silloin varauksia on täytyy tehdä sitä ennen. Jos rehujen hankintamenot nousevat nopeammin kuin myyntitulot kotieläintaloudessa, kustannusten nousu vaikutusta voidaan tasata tasausvaraus tulouttamalla.

Maatilan kannattaa pitää tasausvarauksia sisässä kolmelle vuodelle jakotettuna n. 10 % liikevaihdosta. Eli 200 000 € liikevaihdolla oleva tila tekee kolme peräkkäisenä normaali vuonna 6 500 € varaus, joita se neljänestä vuodesta eteenpäin vain ylläpitää, voidakseen käyttää varaus huonon vuoden tulon tasaukseen. Varauksia tehdessä tulosta ei kuitenkaan kannata alentaa, vaan alentaa poistoja niin, että tulos säilyy normaalitasolla. Tämä nostaa seuraavan vuoden pääomatulo-osuutta, mikä alentaa verotusta pitkällä juoksulla. Järkevää on myös se, että tasausvarauksia on sisässä vain kahden edellisen vuoden osalta, jotta niitä ei ole pakko tulouttaa seuraavan vuoden tuloksi, jos tuleva vuosi onkin tulokeltaan hyvä vuosi, esim. tuotteiden myyntihinnan nousun takia.

Pääomatulo-osuus

Pääomatulo-osuus lasketaan nettovarallisuuden perusteella ja siksi on tärkeää, että kaikki siihen vaikuttavat tekijät on ilmoitettu oikein 2-lomakkeella. Yleisin puute on se, että maatalousmaan ja tuotantorakennusten rakennuspaikan arvo ei ilmoiteta ollenkaan.

Vuodelta 2023 maatalousmaan ja tuotantorakennusten rakennuspaikan arvo löytyy veropäätökseltä. Maatalousyhtymillä vastaava tieto on joko yhtymän omassa veropäätöksessä vuodelta 2023 tai joskus osakkaan omassa veropäätöksessä. Rakennuspaikan arvo löytyy vuoden 2024 kiinteistöveroilmoituksesta ja sekin kannattaa ilmoittaa maatalousmaan arvoksi

VERO-ESKO 2024

Maatilan 80 000 e tulos yhdelle eri nettovarallisuuksilla

Tee vertailut lähtötietoja muuttamalla!

	80000	80000	80000	80000	80000
Maatalouden tulos €	80000	80000	80000	80000	80000
Nettovarallisuus €	0	50000	100000	150000	200000
Pääomatulo 0 / 10 / 20 %	20	20	20	20	20
Muut pääomatulot yht. €	0	0	0	0	0
Pääomatulot yhteensä	0	10000	20000	30000	40000
josta yrittäjä %	50	50	50	50	50
Ansiotulo maatalous €	80000	70000	60000	50000	40000
josta yrittäjä %	50	50	50	50	50
Muu ansiotulo yrittäjä €	0	0	0	0	0
Muu ansiotulo puoliso €	0	0	0	0	0
Ansiotulot yhteensä €	80000	70000	60000	50000	40000
josta yrittäjä €	40000	35000	30000	25000	20000
josta puoliso €	40000	35000	30000	25000	20000
Veroyhteensä €	21556	20361	19244	18175	17932
Veroyhteensä kaikki tulot %	26,9	25,5	24,1	22,7	22,4
Lisätulon vero-%/Poistohyöty-%	46	40	38	37	32
Veroyhteensä huomioiden yrittäjävähennys	25,6%	24,2%	22,9%	21,6%	21,3%
Veroetu %-yks yrittäjävähennyksestä	1,3%	1,3%	1,2%	1,1%	1,1%
 Erotus vähemmän veron vaihtoehtoon	3624	2429	1312	243	0

nettovarallisuutta lisäämään.

Pääomatulo-osuudeksi kannattaa valita se tuotto-olettama (0, 10 tai 20 % nettovarallisuudesta), jolla ansiotulo-osuus muodostuu lähimmäksi 30 000 € henkilöä kohti. Matemaattisesti rajan tulisi olla 20 500 euroa, mutta käytännössä verokirjanpito-ohjelmien optimoinnit ovat päätyneet suosittamaan valtion tuloveroasteikon toisen rajan tasoa 30 500 €. Tämän muutoksen on käsitykseni mukaan aiheuttanut ansiotuloverotuksen muutos, kun sosiaaliturvan rahoitus siirrettiin kunnallisverosta osaksi valtiontuloveroa. Tämän takia jopa yli 50 000 € verotettavat tulot kahdelle jaettuna ovat verotuksellisesti edullisempaa ottaa puhtaasti ansiotuloina eikä osaksi pääomatulona.

Arvionvaraiset vähennykset

Selvityksiin perustuvia vähennyksiä on useita, joista merkittävien on oman auton käyttökulut. Yksityistalouden varoihin kuuluvan auton kustannukset saa vähentää samoin perustein kuin sen käyttö korvattaisiin palkansaajalle. Edellytyksenä on, että matkoista on pidetty ajopäiväkirjaa. Ajopäiväkirjasta selviää matka-aika, matkareitti, matkan pituus ja ajon tarkoitus. Korvaus on 0,57 €/km. Peräkärryn vedosta saa yhdeksän (9) sentin ja kyydissä olevasta lisähenkilöstä neljän (4) sentin korotuksen kilometriltä.

Jotta kuolinpesän ja maatalousyhtymän osakkaat saisivat vastaavan korvauksen (0,57 €/km), on kuolinpesän ja yhtymän täytyntä maksaa korvaukset osakkeille heidän esittämänsä laskun perusteella verovuoden loppuun mennessä. Korvaukset ovat osakkealle verovapaita ja ne vähennetään maatalouden palkkausmenoina. Jos matkakuluja ei ole korvattu, vähennetään maatalouteen kohdistuvina menoina matkakuluja osakkailta vain 0,27 €/km. Kuolinpesän lesken matkakulut vähen-

netään normaalisti maatalouden menoina 0,57 €/km -perusteella.

Jos matkan kohde ei ole tilapäinen, vaan esimerkiksi hiehoille vuokrattu navetta, jossa käydään päivittäin, matkakulut vähennetään esitetyllä veroilmoituksella työmatkakuluna. Vähennysoikeus on silloin 0,27 €/km. Työmatkavähennyksessä on 900 € omavastuuosuus ja maksimivähennys on 7 000 euroa.

Luontoisetujen arvo perustuu todellisiin menoihin tai arvioon, jona voidaan käyttää vahvistettua ateriaedun verotusarvoa (8,5 €/ateria). Annettujen etujen määräästä ja saajista tulee olla selvitys.

Maatalouden tulohankintaan liittyvien, tavanomaisten toimintalueen ulkopuolelle tehtyjen, tilapäisten matkojen ns. ylimääräiset elantokustannukset voidaan vähentää yrittäjäpäivärahana. Vähennyksen määrä on yli 6 tuntia kestäneen matkan osalta 24 € ja yli 10 tunnin matkalta 51 € vuorokautta kohti. Matkan keston ylittäessä viimeisen täyden matkavuorokauden 2 tunnilla, vähennys on 24 € ja ylityksen ollessa vähintään 6 tuntia, vähennys on 51 €.

Opintomatkoihin liittyvät matkaliput ja majoitusmenot ovat maatalousverotuksessa vähennykelpoisia menoja. Ulkomaan opintomatkojen vähentämisöikeus riippuu matkan sisällöstä. Niistä annetaan yksityiskohtainen selvitys veroilmoituksen yhteydessä. Opintomatkaksi hyväksytyt matkat oikeuttaa myös ulkomaan päivärahavähentämiseen. Sen suuruus vaihtelee maan mukaan.

Työhuonevähennyksenä voidaan käyttää muun selvityksen puuttuessa osapäiväisesti työhuonetta käyttävien palkansaajien mukaisesti 480 € vuodessa. Metsätaloudessa se on 240 € vuodessa.

Moottori- ja raivaussahan maatalouskäytöstä aiheutuneina **kuluina** voidaan vähentää enintään 85 € eli molemmista yhteensä 170 €. Puun myyntituloverotukseen tulee

tehdä vastaava tuloutus, jos saha kuuluu metsäkälustoon.

Moottorikelkan ja mönkijän käytöstä maataloudessa voidaan kuulua vähentää 15 €/h sisältäen peräkärryn. Tällöin käyttötunneista ja -tarkoituksesta on oltava luotettava selvitys muistiinpanoissa. Tämä tuntikorvaus on taloudellisempi kuin se, että moottorikelkka tai mönkijä olisi maatilan koneissa.

Oikaisuerät ja jaettavat menot

Sähkö-, puhelin-, vesi- ja muut vastaavat menot jaetaan käytön mukaan yksityistalouteen ja eri tulolähteisiin.

Sähkömenoista yksityistalouteen kuuluu nykyisen verohallinnon laskukaavan mukaan 11,52 €/asuin-m². Tällä kaavalla tulee turhan korkea sähkön oikaisuerä, esim. 180 m² talon oikaisuerä on 2 074 €/v, mikä vastaa n. 16 000 kWh vuosikulutusta, kun normaali-kulutus omakotitaloissa on yleensä alle 10 000 kWh. Suositeltavaa onkin hankkia taloon joko takamittari tai kokonaan oma mittari.

Jos tietoliikenneyhteyksiä ja puhelinta käytetään pääasiallisesti maataloudessa ja yksityiskäyttö on vähäistä, käyttömenot voi vähentää kokonaan maatalouden menona. Vanha tulkinta on kuitenkin sopiva: puhelinmenoista jaetaan puhelinkohtaisesti (erikseen matkapuhelimet ja laajakaistaliittymä) puolet yksityistalouteen 500 € asti ja loput maatalouteen. Maksimituloutus yksityistalouteen on siis 250 €/puhelin. Kyseinen tuloutus vastaa luontoisetujen verotuksen palkansaajan matkapuhelinedun arvoa (20 €) kuukaudessa.

Tietokoneiden, ruohonleikkureiden ja muiden paljon yksityistaloudessa käytettävien omaisuusosien hankintamenosta verottaja hyväksyy vain osan vähennettäväksi maatalouden menona, esimerkiksi puolet.

Lisäksi yksityistalouden, metsätalouden ja muiden tulonlähteiden

MUISTA MYÖS NÄMÄ

Pääsääntö on, että poistoina vähennetään sellaisten maatalouden investointien hankintamenot, joiden todennäköinen taloudellinen käyttöaika on yli 3 vuotta.

Koneiden, rakennusten ja sallaajien alle 1 200 € menojännösarvo voidaan poistaa kerralla. Metsätalouden menojännöksen kertapoiston raja on 600 euroa. Vuosimenoksi on hyväksytty myös alle 2 500 € rakennusten korjausmeno.

Ulkomaanpäivärahoja 2024: Alankomaat 83 €, Belgia 77 €, Brasilia 80 €, Britannia 79 €, Irlanti 78 €, Kanada 82 €, Ranska 78 €, Ruotsi 64 €, Saksa 76 €, Tanska 79 € ja USA 89 €.

Ulkomaanpäivärahoja 2025: Alankomaat 86 €, Belgia 79 €, Brasilia 70 €, Britannia 83 €, Irlanti 79 €, Kanada 80 €, Ranska 79 €, Ruotsi 68 €, Saksa 77 €, Tanska 80 € ja USA 88 €.

Matkakustannusten ja elantokulujen korvaukset vuonna 2025: 0,59 €/km, peräkärry +10 snt/km ja tavarat, joiden paino > 80 kg +4 snt/km, osapäiväraha 24 € ja kokopäiväraha 53 €.

töistä aiheutuvat kulut traktoriin ja muihin maatalouskoneisiin poistetaan maatalouden tulonlähteestä. Pelkän traktorin käytön tai kaluston kuuluttomien laitteiden kanssa käytettynä korjauksena on 12 €/h. Suositeltavaa on laittaa koneiden käytön korjauksiksi vähintään 120 € metsätalouteen ja 120 € yksityistalouteen. Muista tehdä yksityistalouden käytön aiheuttama arvonnalisäveron oikaisu.

Pellonraivaamisen menot eivät ole vähennykelpoisia maatalousverotuksessa ja niiden osuus maatalouden vuotuismenoista ja poistoista tulee oikaista pois maatalouden vähennykelpoisista menoista. Jos on käyttänyt omaa traktoria pellon raivaamiseen, on siitä tehtävä yksityiskäytön korjauksena edellä mainitulla tuntihintaperusteella. Pellonraivaukseen liittyvät alv-menot ovat kuitenkin täysin vähennykelpoisia.

Järjestelmälliset muistiinpanot vuoden aikana tekevät eri selvitysten teot suhteellisen vaivattomaksi. Jälkikäteen tehtynä se on paljon työlämpää.

Heikki Ojala

Sosiaalinen ehdollisuus kirjanpidossa

Tämän vuoden alussa Suomessa tuli voimaan sosiaalisen ehdollisuuden vaatimus, joka koskee maatalousyrityksiä ja viljelijöitä, joilla on työvoimaa. Sosiaalisella ehdollisuudella halutaan taata työntekijän työympäristön turvallisuus ja työntekijän oikeuksien toteutuminen. Pahimmillaan sosiaalisessa ehdollisuudessa laiminlyönnit voivat johtaa tukimenetyksiin.

Työsopimus

Työnantajan tulee tehdä työntekijän kanssa kirjallinen työsopimus seitsemän ensimmäisen työpäivän kuluessa. Työsopimuksessa tulee olla kirjattuna työntekijän keskeiset ehdot, kuten se onko työsuhde solmittu määräajaksi vai toistaiseksi voimassa olevaksi. Lisäksi siinä tulee olla kirjattuna mahdollinen koeaika ja sen pituus. Koeajan käyttäminen edellyttää aina kirjallista sopimista. Mikäli työsopimus solmitaan määräajaksi, tulee sopimuksessa lukea määräajan kesto ja peruste. Lisäksi työsopimukseen tulee kirjata työn pääasiallinen tekopaikka sekä työntekijän pääasialliset työtehtävät tai tehtävänimike.

Palkkaperusteet

Palkan osalta kirjataan palkan määräytymisen peruste, tilinumero maksua varten, palkan määrä työsuhteen alussa, mahdolliset luontoisedut ja niiden raha-arvo sekä palkanmaksukausi ja -päivä(t). Lisäksi kirjataan säännöllinen työaika, käytettävä työehtosopimus sekä vuosiloman ja irtisanomisajan määräytymisperusteet. Myös muita sopimusehtoja voi tarpeen mukaan kirjata ylös.

Työvuoroluettelo

Työvuoroista tulee laatia työntekijöille työvuoroluettelo, josta selviää työvuoron pituus ja alkamisajankohta. Työvuoroluettelo laaditaan vähintään neljän viikon pituiseksi ajaksi, mutta

© MAASEUTUVERKOSTO MARTINA MOTZBÄUCHEL

jos se on mahdotonta suoritettavan työn epä-säännöllisyyden vuoksi, tulee se laatia niin pitkäksi ajaksi kuin mahdollista. Työnantajan tulee antaa luottamusmiehelle tai työntekijöille mahdollisuus esittää toiveita työvuorojen suhteen. Työvuoroluettelo on saatettava työntekijöiden tietoon hyvissä ajoin. Työnantaja ja työntekijä voivat aina sopia työvuoroluettelon muuttamisesta työntekijän pyynnöstä.

Työaikakirjanpito

Tehdyistä työtunneista tulee pitää työaikakirjanpitoa. Se pitää sisällään kaikki työntekijän tekemät työtunnit ja niistä maksetut korvaukset. Aineistoa tulee säilyttää vähintään kahden

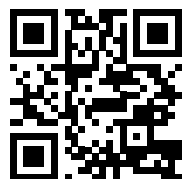
vuoden ajan.

Mikäli tarvitset apua esimerkiksi työsopimusten tekemisessä, ProAgrian tilitoimistopalveluissa autamme mielellämme.

Saara Mikkola

Lisätietoja työehtosopimuksesta Maaseudun Työntajaliitolta

Veropitoiset tilitoimistoterveiset

Tilinpäätösaika lähestyy. Toivottavasti olet toimittanut tarvittavat tiedot kirjanpitäjällesi, jotta voimme tehdä tilinpäätöksesi ja veroilmoituksesi sujuvasti. Vuosimenettelyssä olevalla maatilalla kirjanpidon on oltava valmis helmikuun lopulla, koska alv-ilmoitus on jätettävä viimeistään 28.2.2025. Kuukausi- ja neljännesvuosimenettelyssä olevalla on joulukuun alvin viimeinen ilmoittamispäivä 12.2.2025.

Maatilan veroilmoituksen 2-lomake on palautettava 1.4.2025 ja yhtymän 2Y-lomake 28.2.2025. Metsätalouden ja maatalouden veroilmoitukset voi jättää yhtä aikaa 1.4.2025. Pelkästään metsätaloutta harjoittavat jättävät veroilmoituksen 28.2.2025.

Hakemus energiatuotteen valmistuksen palauttamiseksi on haettava viimeistään 28.2.2025.

Tilinpäätökseen on syytä valmistautua hyvissä ajoin, jotta se valmistuu ajallaan.

Tilitoimistolle on toimitettava kaikki päättyvälle tilikaudelle kuuluva aineisto, joka vaikuttaa tilinpäätökseen.

- Lainoista korko- ja saldotodistus
- Puolison ennakkoveropäätös, jos puoliso on osallinen maatilalla
- Lihatalojen ja meijereiden vuosiyhteenvedot
- Ruokaviraston yhteenveto maksetuista tuista (pitkä versio)
- Osuusmaksu- ja lainalaskelmat
- Yhteenveto puun myynnistä (hankintakaupoissa mittaustodistus)
- Selvitys tai ajopäiväkirja oman auton käytöstä (maa- ja metsätalous)
- Maa- ja metsätalouden matkapäivät ja matkojen kesto, päivärahajen laskentaa varten
- Tarjotut ateriat (lomittajat, asiantuntijat ym.)

Jos et ole antanut valtuuksia Omaveroon, tarvitsemme myös seuraavat asiakirjat:

- Ennakkoveropäätös
- Kiinteistöveropäätös
- Edellisen vuoden verotuspäätös

PIXABAY

Jos kaipaat lisää tietoa tilinpäätöksestä, ota rohkeasti yhteyttä meihin, niin kartoitetaan yhdessä, miten voimme auttaa juuri sinua.

Minna Ketola

Kannattavuuskirjanpitoon liittymisen kannattaa!

Maatalousyrittäjien mahdollisuudet vaikuttaa yritystoimintansa kannattavuuteen ovat heikentyneet. Yritysten ulkopuolelta tulevat panoshinnat nousevat, ja samaan aikaan tuotoshinnat saattavat jopa laskea. Vuosien väliset hinta- ja satovaihtelutkin ovat kasvaneet. Nämä rasittavat samaa tuotantosuuntaa harjoittavia yrityksiä samalla tavalla. Silti toiset näistä yrityksistä kannattavat hyvin ja toiset eivät.

Taloustohtori tietää

Luonnonvarakeskuksen Taloustohtori-verkkosivustolta (taloustohtori.luke.fi) voi etsiä syitä kannattavuuseroihin. Maa- ja puutarhatalous -palvelu tarjoaa alueittain, tuotantosuunnittain ja tilakoko- luokittain tuotto- ja kustannuslaskelmat. Tämä ei kuitenkaan auta maatalousyrittäjää, jos hänellä ei ole tietoa oman yrityksensä tuotto- ja kustannuseristä ja siten yrityksensä kannattavuudesta. Vain sitä voi parantaa, mitä voi mitata.

Omat tulokset hyötykäyttöön

Liittymällä kannattavuuskirjanpitoon maatalousyrittäjä saa laskelmat omalle yritykselleen. Taloustohtori-palvelussa laskelmat saa omana taulukkona tai samassa taulukossa yrittäjän haluaman tilaryhmän ja siitä laskettujen hyvien ja heikkojen kannattavuusryhmien kanssa. Myös neuvontajärjestöjen mahdollisuudet tarjota maatalousyrittäjälle asiantuntevaa sparrausta paranevat, kun yrittäjä pystyy tarjoamaan tähän tilaltaan luotettavat talousluvut.

Ilmaista ja hyödyllistä

Kannattavuuskirjanpitoon liittyminen ja osallistuminen on täysin ilmaista maatalousyrittäjälle. Yrittäjälle lähetetään tilinpäätösraportti, jossa on kannattavuus-, vakavaraisuus- ja maksuvalmius-tunnusluvut. Vertailuraportissa on kahden viimeisimmän tilikauden laskelmat sekä viiden vuoden aikasarjat tärkeimmistä tunnusluvuista. Yrityksen tulosten rinnalla esitetään saman tuotantosuun-

nan keskiarvotiedot sekä hyvän ja heikon kannattavuusryhmän tulokset. Yrittäjä voi ladata raportit myös tiedostoina Taloustohtorista. Kirjautumalla palveluun yrittäjä näkee oman yrityksensä tulokset ja yritykselleen tehdyt talousennusteet. Raportteihin voi valita vertailua varten myös muiden tilaryhmien keskiarvotulokset sekä hyvien ja heikkojen yritysryhmien tulokset.

Tarvittavat tiedot

Yrittäjä saa kannattavuuskirjanpitolaskentaan tarvittavat tiedot valtaosaltaan verokirjanpidosta, tukiviranomaisia varten keräytyistä tiedoista sekä yritysten muista tavanomaisista muistiinpanoista. Kannattavuuskirjanpidossa on seurattu tähän asti lähinnä talousasioita. Jatkossa toiminta laajenee mm. ravinnetase-, energiankäyttö- ja kasvihuonekaasulaskentaa sisältäväksi kestävyysseurannaksi, joka myös on ilmaista yrittäjälle.

Tulokset EU-tukien taustalla

Tuloksia hyödynnetään Suomen maatalouspolitiikan suunnittelussa ja vaikutusseurannassa sekä tukineuvotteluissa EU:n kanssa. EU luottaa aineistoon, koska tuntee sen. EU-jäsenmaat toimittavat kannattavuuskirjanpitoaineiston lakisääteisesti EU:lle, joka käyttää aineistoja myös yhteisen maatalouspolitiikan suunnittelussa ja vaikutusten seurannassa. Kirjanpilotietoja ei koskaan käytetä Suomessa tai EU:ssa yritysten valvontaan tai tarkastuksiin. Tiedot ovat täysin luottamuksellisia.

Kannattavuuskirjanpitoon pääsee mukaan ottamalla yhteyttä ProAgria Keski-Pohjanmaan talousjohtamisen asiantuntija Matias Parpalaan. ProAgria kerää tiedot yrityksistä ja tallentaa ne Luken tietokantaan. Toiminnasta vastaa Suomessa Luonnonvarakeskus Luke.

Arto Latukka
Johtava tutkija
Luonnonvarakeskus (Luke)

Kannattavuuskirjanpidosta kiinnostunut, ota yhteyttä!
Matias Parpala
Talousjohtamisen asiantuntija
p. 043 825 4283
matias.parpala@proagria.fi

Maatila yhtiöksi – säästänkö veroissa?

Maatilaosakeyhtiöiden määrä kasvaa. Vuonna 2020 maatalosakeyhtiöiden kokonaismäärä oli 1164 kpl eli 2,6 % maataloista. Vuonna 2024 maatalosakeyhtiöitä oli 1 496 kpl eli 3,7 % maataloista. Absoluuttinen ja suhteellinen osuus ovat kasvaneet tasaisesti. Oletettavasti maatalosakeyhtiöiden lukumäärä jatkaa kasvamistaan ja niiden merkitys toimialalla kasvaa.

Maatalouden tulos ja nettovarallisuus

Maatalouden tulos saadaan, kun maatalouden tuloista vähennetään maatalouden menot. Tuloksesta vähennetään mahdolliset aiempien vuosien tappiot ja näin

saadaan maatalouden jaettava tulos. Tuloksesta tehdään vielä 5 %:n yrittäjävähennys. Jäljelle jäävä tulos verotetaan maataloudenharjoittajan tai -harjoittajien ansio- ja pääomatuloksi. Pääomatuloa voidaan jakaa verovelvollisen vaatimuksesta 10 tai 20 % nettovarallisuudesta ja mahdollisesti jäljelle jäävä osuus verotetaan ansiotulona. Verovelvollinen voi vaatia koko maatalouden tuloksen verotettavaksi ansiotulona. Maatalouden menoja eivät ole maataloudenharjoittajien yksityistalouden menot, vaan ne rahoitetaan maatalouden verotettavasta tuloksesta.

Maatilan nettovarallisuus muodostuu yksinkertaistetusti maatalouden tulonlähteen varoista vähennettynä maatalouden tulon-

lähteen veloilla. Varoihin luetaan nettovarallisuutta laskettaessa maatalousmaan arvo (kuntakohmainen tuottoarvo kerrottuna seitsemällä ja lisätynä salaojitettujen peltojen osalta salaojituslisällä), tuotantorakennusten rakennuspaikkojen arvo, tuotantorakennukset, lomamökit ym. vuokrattavat asuinrakennukset tontteineen, maatalouden koneet ja kalusto, maatalouteen kuuluvat osakkeet ja osuudet sekä muut maatalouteen kuuluvat varat. On huomioitava, että salaojien poistamatonta menojäännösarvoa, raha- ja tilivaroja, tuotanto- ja tuotevarastoja sekä tuotantoeläimiä ei lueta varoiksi maatalousverotuksen nettovarallisuuslaskennassa.

Maatalouden tulos ja nettovarallisuus osakeyhtiössä

Maatilaosakeyhtiön tulos lasketaan eri tavalla kuin tavanomaisen maatilan. Maatilaosakeyhtiön osalta laaditaan ns. virallinen suoriteperusteinen tilinpäätös, jossa otetaan huomioon muun muassa ostovelat, myyntisaamiset, varastojen arvonmuutokset, kuten muillakin kirjanpitovelvollisilla.

Verot maatilaosakeyhtiö maksaa kuitenkin maksuperusteisen tuloksen mukaan, joka muunnetaan suoriteperusteisesta kirjanpidosta maksuperusteiseksi, eikä tulos siten eroa luonnollisen henkilön harjoittaman maatalouden tuloksesta merkittävästi yhtä poikkeusta lukuun ottamatta. Sovellettava tuloverolaki on siis maatalousvero-

© MAASELJUVIERKOSTO

laki, mutta yhtiö maksaa maksuperusteisesta tuloksestaan yhteisöveroa 20 %. Maatilaosakeyhtiössä ainoa poikkeus tuloksen muodostumisessa tavanomaiseen maatalan verrattuna on se, että yrittäjän itselleen maksamat palkat vähennetään yhtiön verotettavasta tulosta.

Yhtiömuotoisessa maataloudessa veroa maksetaan yhtiön tuloksesta 20 % sekä maksetusta palkasta kunnallisveron ja valtion tuloveroasteikon mukaisesti. Mikäli osinkoja nostetaan yhtiöstä, yhtiö maksaa ennakonpidätystä seuraavasti: jos osinkojen määrä on enintään 8 % nettovarallisuudesta, osingosta 25 % on verotettavaa pääomatuloa ja 75 % verotonta. Yhtiö maksaa osingon kokonaisuudesta tällöin 7,5 % ennakonpidätyksen, joka on 30 % verotettavasta osuudesta (pääomatulovero-%). Mikäli osinkojen määrä ylittää 8 % nettovarallisuudesta ja 150 000 euroa, ylimenevä osuus on 85 % pääomatulona verotettavaa ja 15 % verotonta. 8 % yli menevästä osuudesta vero on 75 % ansiotulona verotettavaa ja 25 % verotonta.

Maatilaosakeyhtiön nettovarallisuuden laskeminen poikkeaa vain hieman tavanomaisen maatalan nettovarallisuuslaskennasta. Lähtökohtaisesti yhtiöitetessä maatala, varojen tulisi olla velkoja suuremmat, jotta omavaraisuusaste olisi positiivinen ilman arvonnokorjauksia. Nettovarallisuuden tulisi kehittyä myös ripeään tahtiin, koska kevyesti verotettavien osinkojen määrä pohjautuu nettovarallisu-

teen. Omavaraisuusasteen kasvaminen kertoo myös siitä, että poistojen taso on asetettu järkevälle tasolle, investoinnit ovat kohtuullisia ja kannattavuus on todennäköisesti hyvä. Käytännössä tämän takaamiseksi osakeyhtiömuotoisessa maataloudessa poistot tulisi alentaa sille tasolle, jossa omavaraisuusaste kehittyy hyvin. Käytännössä yhtiön tulee tehdä tulosta, joka on korkeampi kuin aikaisemmin on maataloudesta totuttu saamaan. Yhtiön verotuksessa tulisi korjata mahdolliset ylisuuret poistot, jotka on tehty normaalin maataloustoiminnan aikana, että omavaraisuusaste nousee. Minimitalo, johon pitäisi muutamien vuosien kuluttua yhtiöittämisestä päästä, on 30 %. Pidemmän aikavälin tavoitetaso tulisi olla 60 % tasolla.

Palkka, SVOP ja osingot

Maatilaosakeyhtiöstä maksetaan yleensä yrittäjille palkkatuloa. Näyttää siltä, että palkkaa maksetaan usein vähemmän, kuin kokonaisuutena olisi verotus ja myös muut asiat huomioiden järkevää. Vuonna 2025 n. 40 000 euron ansiotuloilla vero-% on kokonaisuutena 25 tällä hetkellä ja 30 000 euron tasolla vain 20 %.

Maatila yhtiöitetessä varojen tulisi olla suuremmat kuin velat. Näin muodostuu sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto (SVOP). Kyseinen raha voidaan nostaa yhtiöstä sen saajalle verottomana. Yhtiö maksaa rahan tuloksestaan eli käytännössä sen osuudesta yhtiö maksaa yhteisöveroa 20 %.

Osakeyhtiöstä voidaan maksaa

kevyesti verotettuja, verohuojennettuja osinkoja, jotka yhtiö maksaa tuloksestaan ja lisäksi edellä kuvatulla tavalla myös osingon saaja maksaa veroa. Vero-% osinkoja maksettaessa on käytännössä n. 27,5 % (yhteisövero + pääomatulovero 25 % verotettavasta osuudesta).

Maatilaosakeyhtiöiden haasteena on, että kassa ei käytännössä kestä yhtä aikaa riittävän palkan, osingon ja SVOP:n palautuksen maksamista. Syynä tähän on toimialan yleinen kannattavuustilanne. Usein joustetaan palkan maksusta, vaikka hyvän palkan maksaminen tulisi olla toiminnan lähtökohta. Lisäksi mielestäni olisi hyvä maksaa SVOP:a säännöllisesti, koska sille on enintään 10 vuoden takaisinmaksuaika. Viimeisenä tulisi maksaa osinkoa, mikäli kassa sen kestä.

Yksityistalouden varallisuuden kartuttaminen

Perinteisesti maataloilla kaikki liikevälineet varat on käytetty maatalan kehittämiseen ja yksityistalouden kulutuksesta on tingitty. Korvaus yrittäjän työstä on saatu SPV-hetkellä. Osakeyhtiöiden osalta asiaa täytyy tarkastella eri näkökulmasta. Yhtiössä pitää maksaa tasaisesti palkkaa, jonka lisäksi pitää maksaa SVOP:a ja osinkoja, jotta yksityistalouteen voitaisiin kartuttaa varallisuutta ennen sukupolvenvaihdosta.

Yksinkertaistetusti tilanne on nykyinsäädännöllä se, että osakeyhtiössä SPV tulee hoitaa lahjoittamalla osakkeet jatkajalle

tai jatkajille. Muulla tavalla, etenkin kannattavan ja hyvän taseen omaavan yhtiön siirtäminen jatkajalle voi osoittautua vaikeaksi, koska rahoituksen saaminen edullisesti ja sopivilla lainaehdoilla voi olla mahdotonta. Näin ollen osakeyhtiön tulisi pystyä tuottamaan omistajilleen varallisuutta edellä mainituilla tavoilla omistusaikana sen verran, että osakeyhtiön pystyy lahjoittamaan.

Onko maatala tarvetta yhtiöittää?

Maatalous on alana pääomavaltainen ja keskimäärin heikosti tuottava toimiala. Tästä johtuu, että verotuksellisesti yhtiönä ei välttämättä päästä hyötymään osakeyhtiön alhaisesta veroasteesta. Tämä kannattaa aina selvittää yhtiöittämiseen erikoistuneen asiantuntijan kanssa. Lisäksi yrittäjän vaihe voi vaikuttaa yhtiöittämisen järkevyyteen. Mikäli työura on loppupuolella ja varat sekä velat siirretään yhtiöön, varoja ei välttämättä keretä nostaa yhtiöstä palkkana ja voitonjakona yhtä paljon kuin perinteisessä maatalan SPV:ssä.

Verotus ei voi olla ainut syy maatalan yhtiöittämiseen, mutta se on yksi ohjaava tekijä päätöksenteossa. Kun maatala yhtiöitetään, tulisi suunnitella alustavasti, miten sukupolvenvaihdos toteutetaan, vaikka siihen olisi aikaa 20 vuotta.

Teemu Kinnunen

Vastuullisuus ajankohtainen teema

Vastuullisuudella tarkoitetaan toimintatapaa, joka huomioi ympäristö- ja ilmastokysymykset, sosiaalisen vastuun henkilöstöä ja yhteistyötahoja kohtaan sekä hyvän hallintotavan vaatimukset sekä riskienhallinnan.

Myös maataloudessa on kiinnitettävä enemmän huomiota vastuullisuuskysymyksiin, sillä elintarviketeollisuus, kuluttajat, rahoittajat ja nyt myös hallinto vaativat maatalousyrittäjiltä sekä vastuullisuus-toimenpiteitä että yhä useammin myös vastuullisuusraportointia. Elintarviketeollisuuden vastuullisuusohjelmat ovat jo ehtineet tulla tutuiksi monille maatalousyrittäjille. Käytännössä kaikki isot kotimaiset elintarviketurvayritykset ovat ottaneet käyttöön oman vastuullisuusohjelmansa sekä toimenpiteitä maksettavan vastuullisuuslisän.

Vastuullisuus on tulossa myös maatalouden rahoituksen edellytykseksi, sillä pankit ovat avoimissa asiakkaidensa kanssa keskustelua ympäristö- ja ilmastovaikutuksista. Pankkien omana tavoitteena on lainasalkkujensa ympäristövaikutusten pienentäminen. Siitä syystä asiakkaille myönnettävä

investointirahoitus edellyttää lähtökohtaisesti ympäristö- ja ilmastovaikutusten pienentämistä per tuotettu tuoteyksikkö. Joidenkin vuosien kuluttua rahoittajat tulevat kiinnittämään huomiota myös asiakkaiden esittämiin päästövähennysraportteihin.

Ensi alkuun vastuullisuusvaatimukset voivat kuulostaa byrokratian lisäämiseltä. Silti on huomattava, että vastuullisuuden kehittäminen sisältää positiivisia mahdollisuuksia. Kun maatalalla tehostetaan tuotantopanosten käyttöä entistä tarkempien työmenetelmien avulla, ympäristö- ja ilmastohyötyjen lisäksi saavutaan kustannussäästöjä. Vastuullisuus-toimenpiteet johtavat yhä useammin asiakkaan kannalta edullisempiin rahoitusehtoihin. Yleensä vastuullisuus-toimet parantavat myös riskienhallintaa.

Jouni Ingalsuo

Toiminnanjohtaja
Elina Pusaa
Puh. 050 3094 861
kpkalatalouskeskus@proagria.fi

Keski-Pohjanmaan
KALATALOUSKESKUS

@kpkalatalouskeskus

1.1.2025 voimaan tulleet lakimuutokset

VAPAA-AJANKALASTUKSEN SAALISILMOITUS

Vapaa-ajankalastuksen saalis- ja pyyntitietojen ilmoitukset ovat pakollisia vuoden 2025 alusta lähtien. Saalistietoja ilmoitetaan seuraavista kalalajeista ja -kannoista: lohi, kyttyrälöhi, järvilöhi, taimen, ankerias, nieriä Kuolimossa ja Saimaalla sekä muualla Vuoksen vesistössä ja harjus sisävesissä leveyspiirin 65°00'N eteläpuolella sekä meressä.

Saalisilmoitus on tehtävä viimeistään 14 vuorokauden kuluessa kalan pyydystämisestä. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös vapautettuja kaloja. Ilmoituksen voi tehdä Omakala-sovelluksen avulla, omakala.fi-verkkosivulta löytyvällä lomakkeella tai puhelimitse. Omakala-sovellus on ilmainen ja sen voi ladata sekä android- että apple-laitteille. Puhelinpalvelu palvelee tiistaisin ja torstaisin klo 12–14. Puhelinnumero on 029 532 2800.

Saalis- ja pyyntitietojen avulla saadaan ajantasaista tietoa lajien kalastuksesta ja kannoista. Tiedon avulla kalastusta voidaan ohjata kalakannoissa tapahtuneiden muutosten mukaan. Kyttyrälöhen osalta varaudutaan lajin mahdolliseen ilmaantumiseen Itämerelle.

METSÄHALLITUKSEN ERÄTARKASTAJILLE JA VALVONTAVIRANOMAISILLE LAUKKUJEN TARKASTUSOIKEUS

Erävalvonta tehostui 1.1.2025, kun kalastuslain ja Metsähallituksen erä-

© KALATALOUSKERKOSTO MARKKU SAHJA

valvonnasta annetun lain muutokset astuivat voimaan. Metsähallituksen erätarkastajat, kuten muutkin kalastuslain 99 § valvontaviranomaiset, voivat jatkossa tarkastaa kalastajan saaliin, pyyntivälineet sekä kuljetus- ja varastointitilat, joissa saalista säilytetään.

Metsähallituksen erätarkastajalla on myös oikeus ottaa kiinni henkilö, joka kieltäytyy antamasta henkilöllisyyden selvittämiseksi tarpeellisia tietoja tai antaa todennäköisesti vir-

heellisen tiedon. Oikeus kiinniottamiseen on myös silloin, kun kiinniottaminen on välttämätöntä erävalvontaa koskevien säännösten vakavan rikkomisen jatkamisen estämiseksi ja kiinniottaminen on tekoon nähden oikeasuhteinen pakkokeino.

Muutokset eivät koske valtuutuksen omaavia kalastusvalvojia, kuten osakaskuntien ja kalatalousalueiden valvojia.

ANKERIAAN KALASTUSKIELTO MERIALUEILLA JATKUU

Koska ankeriaan tilanne on edelleen kriittinen, EU-neuvosto päätti joulukuussa 2024 jatkaa ankeriaan virkistyskalastuksen kieltoa kaikilla merialueilla, Itämeri mukaan lukien. Ankeriaan vapaa-ajan kalastus on siten sallittu ainoastaan sisävesillä heinäkuussa. Mikäli saa merellä tai rauhoitusajana (sisävedet 1.8.-30.6.) saaliiksi ankeriaan, tulee se laskea takaisin välittömästi, elävänä tai

Pyydyskalastaja merkitse talvipyydykset oikein!

- 1) Halkaisijaltaan yli 40 cm avannot on merkattava vähintään 1,2 m korkealla merkkisalolla, joka ei ole väriltään valkoinen.
- 2) Salkoon on laitettava kaikkiin sivusuuntiin näkyvä 2 cm korkea heijastin.
- 3) Merkkisalko, jokaiseen avantoon. Jos pyydyksiä tai usean yhteen liitetyn pyydyksen muodostama kokonaisuus on pituudeltaan yli 10 metriä, on merkkisalkoa käytettävä pyydyksen molemmissa päissä.
- 4) Merkintä viimeistellään yhteystiedoilla. Pyydyksen asettajan nimi- ja yhteystiedot sekä kalastusoikeuden osoittava merkki tulee kiinnittää merkkisaloon yhteyteen.

Kutsu kalatalousneuvoja osakaskunnan kokoukseen

Kun suunnittelette vuosikokouksia, kutsukaa kalatalouskeskuksen kalatalousneuvoja kylään kertomaan ajankohtaisista asioista. Jäsenmaksuun sisältyy maksuton neuvontakäynti noin kerran vuodessa. Ota yhteyttä Elinaan sähköpostilla tai puhelimitse.

Kalaluvat kuntoon ennen kalaan lähtöä

Talvella suosituin kalastusmuoto on pilkkiminen ja se on erikoiskohteita lukuun ottamatta ilmaista. Verkkokalastus, katiskat tai maderysät vaativat vesialueen omistajan luvan ja 18–69-vuotiailta kalastonhoitomaksun. Kalastajat, jotka ovat täyttäneet 65 vuotta 31.12.2023 tai sitä ennen ovat vapautettuja kalastonhoitomaksusta. Saaliiksi otettava kala on lopetettava mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti sen lopetukseen soveltuval-

la tavalla.

Kalastonhoitomaksun voi suorittaa Eräluvut.fi-verkkokaupassa, Eräluvut-sovelluksella, palvelunumeron 020 69 2424 kautta tai Metsähallituksen luontokeskuksissa. Kalastonhoitomaksua vuodeksi 47 euroa, seitsemäksi vuorokaudeksi 16 euroa ja vuorokaudeksi 6 euroa.

Yhteisetuudet tiekunnassa, osakaskunnassa ja yhteismetsässä - Vero.fi-ohje

Verottajan ohjeessa kerrotaan mm. mikä on yhteisetuus, milloin yhteisetuus tarvitsee tai voi saada Y-tunnuksen ja miten sitä tarvittaessa haetaan. Mitään muutosta aiempaan ohjeistukseen ei ole tullut, mutta ohje on nyt julkaistu vero.fi:ssä.

Ohjeen sisältö:

MIKA YLI-SOINI

kuolleena, ettei syöllisty kalastusrikkomukseen. Jos kalastaja vastoin lakia ottaa ankeriaan saaliiksi, hän voi joutua maksamaan kalastaan 3 510 € suojelevarvon.

VAPAA-AJAN LOHEN-KALASTUS MERELLÄ

Lohen vapaa-ajankalastus Suomen merialueilla, Suomenlahtea lukuun ottamatta, toteutetaan vuonna 2025 viime syksyn maataous- ja kalastusneuvoston ratkaisun mukaisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että vapaa-ajankalastuksessa voidaan (ICES osa-alueilla 29, 30 ja 31) ottaa saaliiksi lohia seuraavilla säännöllä:

- Yksi mitan täyttävä eväleikattu lohi kalastajaa kohden päivässä.
- Lohen kalastus on lopetettava loppupäivän ajaksi sen jälkeen, kun ensimmäinen rasvaeväleikattu lohi on otettu saaliiksi.
- Kaikkien kalalajien kaikki saaliiksi otetut yksilöt on purettava kalastusveneestä maihin kokonaisina.

Tästä poiketen saa 1.5.–31.8. 59° 30' N pohjoispuolisilla alueilla neljän merimailin sisäpuolisilla alueilla perusviivasta mitattuna, ottaa saaliiksi sekä eväleikattuja että rasvaevällisiä mitan täyttäviä lohia, kuitenkin enintään kaksi lohta kalastajaa kohden päivässä, kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Neuvoston asetus ei koske Suomenlahtea. Suomenlahdella saa kansallisen lainsäädännön mukaisesti ottaa kaksi lohta vuorokaudessa kalastajaa kohden (rasvaevällisiä ja rasvaeväleikattuja) eikä alueella ole ajallisia rajoituksia.

LOHEN VERKKO- JA AJOSIIMAKALASTUS

Neuvoston asetus kieltää pitkäsiimakalastuksen (ajosiimakalastuksen) Pohjanlahdella ympäri vuo-

den neljän merimailin ulkopuolella perusviivasta mitattuna. Pitkäsiimakalastus on sallittua neljän merimailin sisäpuolisilla alueilla perusviivasta mitattuna ja tässä noudatetaan kansallisen lainsäädännön aikarajoituksia (valtioneuvoston asetus lohenkalastuksen rajoituksista 236/2017). Huomioi, että lohen verkkokalastusta ei säädelä neuvoston asetuksella ja se on sallittua myös neljän merimailin ulkopuolella perusviivasta mitattuna kansallisen asetuksen aikarajoitusten mukaisesti. Myös verkko- ja ajosiimakalastuksessa on voimassa yhden tai kahden lohen päiväkiintiöt.

MUUTOKSIA SAALIIDEN ILMOITTAMISEEN KAUPALLISILLE SISÄVESIKALASTAJILLE

Kaupallisen kalastajan on toimitettava kalastuspäiväkirjat edellisen kalenterivuoden saaliistaan viimeistään seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä Varsinais-Suomen ELY-keskukselle.

Kalastuspäiväkirjaan kirjataan saatujen saaliiden kilometrit kalastuspäivittäin, kalalajeittain ja pyydyksittäin sekä kalastuksen harjoittamisalue niin, että siitä selviää vesialue joen, järven ja suurissa järvissä järvenselän tarkkuudella. Valtion vesialueilta saatu saalis eritellään kalastuspäiväkirjassa. Itämerestä peräisin oleva lohen saalis sekä rapu- ja nahkiaissaalis kirjataan kilo- ja kappalemäärinä. Pyydyksistä kirjataan pyydysten määrä, koko, tekniset ominaisuudet ja pyyntiaika. Lisäksi kirjataan kalastuspäivittäin saaliin purkamispaikat siten, että julkiset tai yhteiskäyttöiset satamat kirjataan ja yksityisten laitureiden osalta kirjataan kunta sekä joen tai järven nimi. Kalastuspäiväkirjaan kirjataan myös kalastuksessa käytetyn sisävesialuksen tunnus.

Mika Yli-Soini
puheenjohtaja

Madetta ja Pimiäpilikkiä

Niin vain on kalavesilläkin käännetty taas lehteä uudelle vuodelle ja päivän valoisa aika pitenee vauhdilla. Mielenkiinnolla odotellaan, mitähän kalastusvälineinnovaatioita vuosi tuo tullessaan. Kalahenkilöt kun ovat luonteeltaan varsin hanakoita kehittämään uusia pyytöjä suurempien saaliiden toivossa. Sydäntalvi on kalastuksellisesti vuoden hiljaisinta aikaa. Päivän lyhyen valoisan ajan otitihetket ovat harvassa ja lyhyitä, tulee olla siis oikeaan aikaan oikeassa paikassa saalista saadakseen.

Madetta pyytämään

Poikkeuksen kaamoksen hiljaiseloon tuo hämäreiden pohjakerrosten salaperäinen saalistaja made, joka ei vallitsevasta pimeydestä ole moksiskaan ja juuri nyt parhaillaan olevan kutuaikansa ansiosta on pyydyskalastajan helpoimmin tavoitettavissa. Kutuaika yleensäkin, kalalajista riippumatta, lisää kalojen liikehdintää, jolloin niiden osuminen kalastajan kanssa samoille reiteille on todennäköisempää. Vapavälinein madetta tavoittelevien sesonki kestää kiivasta kutuaikaa pidempään, sillä mateen voi tavoittaa kutualueiden lähietäältä jo useita viikkoja ennen varsinaista kutua ja myös sen jälkeen.

Parhaimmat madepaikat sijaitsevat usein jokien ja salmien matalammilla ja virtaavilla karikoilla, joten jäälle suuntaavan tulee huolehtia turvallisuusasiat: Pysytään aina riittävän paksuilla jäillä, jäänaskalit ja köysi mukana.

Pimiäpilikki

Edellisessä lehdessä toin lyhyesti esille Kaustisen Syvälammen ja siellä kalastuskunnan järjestämät tapahtumat. Yhdeksi Syvälammen (tuttavallisemmin Syvis) vuodenvieron tärkeimmäksi tapahtumaksi on muodostunut uuden vuoden aattona järjestettävä Pimiäpilikkitaipaus. Tästä yhtä lailla lapsiperheille, kuin tosipilkkijöille soveltuvasta ilmaistapahtumasta on neljän vuoden aikana kasvanut yleisöä kiinnostava Tulen ja Valon juhla, jossa tärkeintä ei ole suuret saaliit vaan tapahtumakokonaisuus, jossa on kalastusta, lähiuonossa ulkoilua ja yhteisöllistä kokemusta.

Kalavesilläämme liikkuja on monenmoisia. Suurin osa fiksumi käyttäytyviä ja siivosti eläviä, ymmärtäen luontoliikkujan periaatteen ”minkä mukana siinä, sen mennessäsi viet”. On olemassa myös ”toisenlaisia luontoihmisia” ja olemme Syviksen rannoillakin päässeet todistamaan mitä erikoisempia tapoja sotkea paikkoja ja kätkeä roskia suurella luovuudella. Lammen siisteyttä talkoovoimin ylläpitävän lampitoimikunnan keskuudessa on roskaajalle annettu oma lajinsa mukainen nimi, Rantasika.

Lainaan tähän loppuun fb-sivuiltamme tekstin Rantasian määritelmästä:

Rantasika (sus scrofa ora)

Virkistyskalastuskohteiden vesillä viihtyvä viheliäinen eläinlaji rantasika on levittäytynyt sorkkineen ja saparoinen myös Syviksen rannoille. Otuksen tunnistaa parhaiten jätöksistään, esimerkiksi roskaläjien jättämisestä nuotiopaikalle. Rantasian toiminnassa on tyypillistä, että sen fyysikka ei kestä omien roskiensa viemistä mukansa, vaan kaikki voimat kuluvat niiden raahaamiseen kalavesien äärelle ja muiden siivottaviksi.

Internetin ihmeellinen maailma määrittelee rantasian elämän tarkoituksen näin: ”Rannalta kalastava sotkuinen lohestaja, useimmiten torkymökyllä kalastava ja kaljaa kittaava äänekäs henkilö. Jättää jälkeensä kaiken mitä kunnon torkymökykyä tarvitsee: oluttölkit, makkaran muovit, tahnapurkit, välipahvit, räkäpaperit, sikarit, tupakantumpit, nuuskaklimpit ja -asiat. Kalat perataan istuinpenkillä tietenkin. Eihän niillä penkeillä jouda istumaan, kun on kiire kääriä siimamyttyjä pitkin kivenkoloja. Ja kalansuolet lentävät komeassa kaaressa lampeen.”

Rantasika ei valitettavasti ole uhanalainen laji, saatikka sukupuuttoon kuolemassa. Jos tunnet rantasian piston sydämessäsi, on sinulla kuitenkin aina olemassa mahdollisuus hieman sivistyä ja jatkossa toimia kunnon eräseikkailijan etiketillä luonnossa liikkuessasi. Syviksen rannoille ei kaivata enää yhtään rantasikaa, me kyllä pärjäämme oikein hyvin ilman rantasikoja ja niiden tuomia jätöksiiä.

Aurinkoisia kevättalven päiviä ja kireitä siimoja kalavesille!

Sisävesien leveyspiirit

ANU KARHUKORPI

Ilolla yhdessä

Hyvinvointikampanjamme jatkuu tänä vuonna teemalla Yhdessä tekeminen ilolla. Maa- ja kotitalousnaiset kokoontuvat yhdessä liikkumaan, kursseille tai muuten vain seurustelemaan, kahvittamaan ja talkoilemaan, siis tekemään ja olemaan yhdessä. Yhdessä tekeminen tuottaa tekijöilleen iloa ja hyvää mieltä. Yhdistysten toiminnan esittelemiseksi järjestetään valokuvakisa, jossa teeman mukaisesti tulee näkyä yhdessä tekemisen ilo. Kisan tunnus on #IlollaYhdessä, ohjeet tulevat MKN-nettisivulle.

Varautuminen

Oletko varautunut tilanteisiin, jolloin et pääse kauppaan? Sen voi estää sairastuminen tai tapaturma. Sähkökatkot voivat sulkea kauppojen ovet pidemmäksi aikaa. Häiriötilanteissa pärjääminen vaatii kotitalouksilta varautumista. Kotikaapista on hyvä löytyä vettä, ruokaa ja välttämättömyystarvikkeita ainakin kolmeksi päiväksi. Kolmen päivän kotivaralla kansalaisen pitäisi pärjätä omin avuin ennen

kuin yhteiskunnan järjestelyt ehtivät häiriötilanteessa käynnistyä.

Yhdistymisneuvottelut

Hyvähenkiset yhdistymisneuvottelut eteläpohjalaisien kanssa jatkuvat. Naisten puolella suunta on hyvin luonnollinen, kun Kirsi työskentelee jo molemmilla alueilla. Yhdistymisen myötä ruoka- ja maisemapuolen työntekijät saivat työkaverin, ei tarvitsisi yksin puurtaa, vertaistukea olisi helposti saatavilla ja se toisi mahdollisuuden isompiin töihin mm. hankkeissa. Keski-Pohjanmaalla pidetään vuosikokous yhtä aikaa ProAgrian vuosikokouksen kanssa, Etelä-Pohjanmaalla naisilla oma vuosikokous. Oma kokous voisi saada naiset aktiivisemmin osallistumaan ja myös kehittämään paremmin naisten toimintaa. Yhdistymisasiasta kerrotaan lisää, kun neuvottelut etenevät.

Aurinkoista kevättä toivottaa

Anu Karhukorpi, puheenjohtaja

RITVA-LIISA NISULA

Juhlatarjottavaa-kurssi Miinalta!

Kevät ja kesä on juhlien aikaa.

Tilaa Miinalta Juhlatarjottavaa-kurssi.
Saat vinkkejä ja opastusta tarjottavien tekoon.

Talvitarjouksena jäsenyhdistyksille 390 € sis. alv ja matkat. Muille hinta 490 €. Varaajan puolesta tilat ja Miina toimittaa etukäteen tarvikelistan.

Tilaa 31.3. mennessä.

Kysy lisää Miinalta
miina.aronen@maajakotitalousnaiset.fi
tai p. 043 825 4281.

Tukea ympäristöasioihin

Maatalousluonnon monimuotoisuutta ja perinnebiotooppeja tuetaan ja ympäristösopimuksia voi tänäkin vuonna hakea. Myös yksivuotisiin toimenpiteisiin (esim. laidunalueen aitaamiseen) ja lisäaloille on saatavilla tukea.

Kosteikkoinvestointeihin ja kosteikkojen hoitoon saa tukea. Uutta on mahdollisuus hakea rahoitusta ns. ilmastokosteikolle, joka perustetaan turvapelolle tai entiselle turvetuotantoalueelle. Uudessa vaihtoehdossa on kevennetty vaatimus vesien valuma-alueesta entisiin ehtoihin nähden.

MKNn ympäristö- ja maisema-asiantuntijallamme on vahva osaaminen erityisesti kosteikoissa sekä maatalousluonnon monimuotoisuuteen ja perinnebiotooppeihin liittyvissä asioissa. Jos asia on ajankohtainen tai muutoin mietittyttä, ota yhteyttä Millaan, milla.siltanen@maajakotitalousnaiset.fi tai p. 043 825 4284.

Seuraa Facebook-sivujamme:
KESKI-POHJANMAAN
MAA- JA KOTITALOUSNAISET

Tilaa uutiskirje

kirsi.ylitalo@
maajakotitalousnaiset.fi

MKNn
verkkokaupan
järjestötuotteet:

Maa- ja kotitalousnaiset järjestävät luentoja ja opastusta eri aiheisiin myös verkossa. Ota yhteyttä Kirsiin, Miinaan tai Miilaan!

HUOM!

Muista toimintakertomus 2024

Yhdistyksissä tehdään vuosittain tuhansia ja tuhansia tunteja vapaaehtoistyötä yhteiseksi hyväksi. Kokouksissa suunnitellaan mielekästä toimintaa alueen ihmisille. Kurseilla ja erilaisissa tapahtumissa opitaan uutta yhdessä tehden. Yhteisissä kokoontumisissa, juhlissa, retkillä ja kulttuuritapahtumissa tarjotaan yhteisöllisiä kohtaamisia. Erilaisia kampanjoita toteuttaen edistetään omaa hyvinvointia.

On jälleen aika koota tekemiset toimintakertomuksiin ja tuoda laaja toiminta näkyväksi. Omaa vähäistäkin toimintaa ei kannata jättää ilmoittamatta. Suuressa järjestössä satojen yhdistysten yhdenkin tilaisuuden pitäminen kerryttää suuren joukon osallistujia ja paljon toimintaa. Kaikkien paikallisyhdistysten luvut kartuttavat yhteistä Keski-Pohjanmaan alueen toimintatilastoa. Raportointipohjat tulevat helmikuun aikana MKNn verkkosivuille ja sähköpostitse puheenjohtajille.

NIINA VIHÉLÄ

Järjestökampanja 2025

Valokuvakisa "Yhdessä tekeminen ilolla"

Yhdistyksissä järjestetään lukemattomia tapahtumia vuosittain, jotka keräävät tuhansia ihmisiä toimimaan ja viihtymään yhdessä. Jokaisella yhdistyksellä toiminta muotoutuu palvelemaan niitä ihmisiä, jotka toimintaan osallistuvat.

Toisten yhdistysten toiminnasta on kuitenkin hauska kuulla ja niistä voi saada ideoita ja vaihtelua omaan toimintaan. Tänä vuonna järjestetään järjestökampanjana valokuvakisa, jonka teemana on yhdessä ilolla tekeminen. Sometunnuksena toimii #IlollaYhdessä. Tarkemmat ohjeet kisasta ja kuvien julkaisukanavasta löytyvät netistä maa- ja kotitalousnaisten järjestötoiminnan sivuilta.

PIXABAY

Impin päivä 11.6.2025

Perinnetaidot kunniaan!

Impin päivää vietetään teemalla perinnetaidot kunniaan. Impin päivän vietossa voi hyvin hyödyntää viime vuonna toteutettua hanketta: Impin päivää, kekriä, rättänä - perinnearteet yhdessä keräten Elävän perinnön wikiluetteloon sekä järjestökampanjan valokuvakisaa.

Kokeillaan jotakin vanhaa perinnetaitoa, jota esitellään nuoremmille sukupolville ja samalla otetaan tapahtumasta valokuva järjestökampanjan valokuvakisaan. Aiheena voi olla myös paikallinen perinne. Lisää kivoja aiheita löytyy Elävän perinnön wikiluettelosta osoitteessa wiki.aineetonkulttuuriperinto.fi.

SAMI PISKONEN

VIRPI KULOMAA

72 tuntia varautumis-suositus kotitalouksille

Esimerkiksi pitkittynyt sähkökatko voi aiheuttaa tilanteen, jonka takia yhteiskunnan tarjoamat palvelut häiriintyvät tai jopa keskeytyvät. Kodeissa tulisi varautua selviämään itsenäisesti ainakin kolme vuorokautta häiriötilanteen sattuessa. Olisi hyvä, jos kotoa löytyisi vähintään kolmeksi vuorokaudeksi ruokaa, vettä ja lääkkeitä. Lisäksi on hyvä tuntee varautumisen perusteet eli tietää esimerkiksi, mistä saa oikeaa tietoa häiriötilanteesta ja miten pärjätä kylmenevässä asunnossa.

Kotitalouksien omatoiminen varautuminen on suuri apu yhteiskunnalle ja ennen kaikkea ihmiselle itselleen. Siksi jokaisen kannattaa varautua häiriötilanteisiin.

Tulemme mielellämme kertomaan kotitalouksien varautumisesta eri tapahtumiin ja tilaisuuksiin. Kysy lisää Kirsilta (kirsi.ylitalo@maajakotitalousnaiset.fi, p. 040 196 4434) tai Miinalta (miina.aronen@maajakotitalousnaiset.fi, p. 043 825 4281). Tilaisuudet järjestetään osana Euroopan unionin osarahoittamaa Varjo-hanketta.

Varjo-hankkeen tapahtumat, joissa MKNn 72 h kotivarainfo

- 11.2. klo 13–17 Valtakunnallinen 112 päivä, Veteli Vetelin Taidekartano, Emäntäkouluntie 20. Mukana paloauto ja lasten Taikamaa-työpaja.
- 20.2. klo 18–20 Älykkäät kylät -tapahtuma, Perho Perhon Seurojentalo, Vanhainkodintie 2, Perho.

Järjestöretki Viroon 12.–14.7.2025

Tervetuloa tutustumaan Viron maaseutuun, kun heinäkuussa 2025 Virossa järjestetään yhdettätoista kertaa Avatud Talude Päev eli Avoimien maatilojen päivät. Maa- ja kotitalousnaisten Keskus järjestää retken, jonka keskeisinä matkapäivä kierrettäin valittuja maatilakohteita tutustuen Viron maaseutuun. Retkellä tutustutaan myös Tallinnan keskiaikamarkkinoihin. Tallinnan raatihuoneentori ja Nigulisten kirkon ympäristö muuttuvat vuosittain muutamaksi päiväksi vanhaksi hansakaupungiksi. Markkinoilla on tarjolla monenlaista ohjelmaa ja elämyksiä.

Osallistumalla matkaamme pääset kokemaan kaksi erilaista tapahtumakokonaisuutta hyvässä seurassa. Varaa siis päivät kalenteriisi. Matka on myynnissä Maa- ja kotitalousnaisten nettisivuilla. Lisätietoa somekanavissa sekä Koti ja maaseutu -lehdessä.

Anneli

KIRSI YLITALO

Anneli Karhulahti

Tällä kertaa Maaseudun naisia -palstan haastattava löytyy Halsualla. Pitkäaikainen Maa- ja kotitalousnaisten kantava voima Anneli Karhulahti palkittiin vuosikokouksessa marraskuussa 2024 Elämäntyö-kunniakirjalla. Haastattelu toteutettiin Vetelissä Annelille mieluisan harrastuksen yhteydessä. Halsuan maa- ja kotitalousseuran naiset ovat käyneet allasjumpalla Vetelin uimahallissa jo reilusti yli 20 vuoden ajan. Kuvassa tällä kertaa mukana olleet naiset.

Yli 40 vuotta jäsenyyttä

Anneli oli mukana jo silloin, kun Halsuan Maa- ja kotitalousseura perustettiin yli 40 vuotta sitten. Hän toimi pitkään seuran puheenjohtajana ja on vieläkin johtokunnan jäsen. Yhdistyksellä oli 40-vuotisjuhla puurotarjoilun merkeissä joulun alla. Anneli kertoo, että yhdistystoiminta on hiipunut aika lailla huippuvuosista. Nykyään aktiivisia toimijoita on kym-

menkunta, mutta tapahtumiin löytyy vielä väkeä. Myös Halsualla, kuten muuallakin maassa, on sama haaste eli saada mukaan uusia jäseniä. Jäsenten keski-ikä alkaa nousta korkeaksi ja olisi mukava saada mukaan myös nuorempaa väkeä.

Yhdessä tekemisen meininkiä

Vuosien varrelta mieleenpainuvimpana tapahtumana Anneli nostaa Tilluun välisiä -maatalousnäytelyt, joita järjestettiin 2006 ja 2014 Halsualla. Mukavaa tekemistä ovat myös talkooporukalla tehtävät kokkaushommat. Retket ovat olleet ikimuistoisia: käsityöriesteily, Tallinnan joulumarkkinat ja erityisesti harvinaisen sumuinen ruska-retki sekä viime kesänä ollut Helsingin reissu pienellä, mutta hyvällä porukalla.

Halsuan maa- ja kotitalousseura on myös osallistunut aina valtakunnallisiin kampanjoihin kuten roskareippailuun ja Maisemapäivän kävelyyn. Viime syksynä Kes-

ki-Pohjanmaan maisemakävely järjestettiin Halsualla Töppösen luolikon ja Kytöturpeen kosteikon maisemissa. Joulun alla organisoitiin koko kunnan adventtikalenteri, johon jokainen kuntalainen pystyi osallistumaan omalla tavallaan esimerkiksi jouluvalojen laittamisella.

Annelin ruisleipä tunnetaan

Anneli leipoo noin kerran kaudessa Lounaskahvila Kotikulmaan ruisleipää ja tarvittaessa leipätaikina pyöräytetään muulloinkin erilaisiin tapahtumapäiviin ja myyjäisiin. Perinteisellä tavalla leivottu ruisleipä on maukasta ja se katoaakin usein ensimmäisenä hyllyltä. "Lähiruuan kannattajana olen varmaan kyllästyttänyt yhdistykset ja vieraat raparperi- ja omenapiirakoilla", naurahtaa Anneli. Piirakoihin hän käyttää enimmäkseen spelttijauhoa. Yksi hänen bravuureistaan, johon myös käytetään spelttijauhoja, on mustaherukkakesäkurpitsatäyte-kakku.

Allasjumpaajien terveiset

Halsuan naisia on jo kokoontunut iloinen joukko Vetelin uimahallin aulaan odottamaan jokaviikkoisen allasjumpun alkua. Kysyn vielä yleisesti naisilta mikä on parasta Maa- ja kotitalousnaississa ja mitä terveisillä he lähettäisivät mahdollisille uusille jäsenille?

Kuin yhdestä suusta naiset vastaavat: "Parasta on yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen. Näkee ystäviä ja voi vaihtaa kuulumisia. Reippaasti mukaan vain, me olemme nuorekkaita, vaikka ikää on karttunut. Uudet ja nuoremmat jäsenet voisivat tuoda uusia asioita mukanaan. Voisimme oppia toinen toisistamme."

Päästän naiset altaaseen ja Anneli huikkaa vielä ovelta mennessään: Toivotaan vielä lunta, että päästäisiin hiihtämään!

Kirsi Ylitalo

